

XIII. évfolyam 1. szám 2020

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

Pénzügyi Hírlevél
XIII. évfolyam 1. szám 2020

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Dr. Lámfalusi Ibolya

Szerzők
Illés Ivett
illes.ivett@aki.naik.hu
Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.naik.hu

Kiadó
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 70) 501-0446
Fax: (+36 1) 217-8111
<https://www.aki.gov.hu/>
aki@aki.naik.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.naik.hu
Telefon: (+36 70) 501-1156

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások.....	3
Közvetlen termelői támogatások	5
Vidékfejlesztési és halászati programok.....	7
Piaci és egyéb támogatások	9
Nemzeti támogatások	10
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	13
Állattenyésztési támogatások.....	13
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	17
Kertészeti ágazat támogatása	18
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban.....	20
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	21
Az egyéni gazdaságok hitelállománya.....	22
A társas vállalkozások hitelállománya.....	27
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban....	34
MFB-hitelprogramok.....	34
Kedvezményes EXIM-konstrukciók	37
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	40
Költségvetési kamat- és kezési díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok	42
Növekedési Hitelprogram.....	43
Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	46
Hitelezési felmérés.....	49
A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása.....	51
EU-referencia-kamatláb.....	52
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	53
Kiegészítő táblák.....	55

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

Az agrárium és a vidék fejlesztését támogató intézkedésekre összességében 802,2 milliárd forintot fizettek ki 2019-ben (1. táblázat). Az AM fejezetén kívül szerepel, de az agrártámogatásokhoz kapcsolódik a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés. Az adókedvezmény összege 2019-ben 27,8 milliárd forint volt. (A Pénzügyi Hírlevél pénzforgalmi szemléletben készül, így csak a december 31-ig teljesült kifizetéseket tartalmazza.)

A 2019. évi támogatási összeg 121,7 milliárd forinttal múlta felül az előző évi kifizetéseket. A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások (480,8 milliárd forint) domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között, az előző évhez képest 99,0 milliárd forinttal nőttek. A növekedés hátterében részben az áll, hogy 2018 végén a területalapú támogatásoknak csupán egyharmada került

folyósításra előlegként, a 2018. évi egységes kérelmek után járó támogatások fennmaradó részét 2019 első félévének végéig kapták meg a gazdák, ugyanakkor a tárgyévi előlegfizetés jelentős mértékű volt (1. ábra).

A vidékfejlesztési és halászati programok keretében nyújtott támogatások 2018-hoz képest 26,4 milliárd forinttal emelkedtek. A Vidékfejlesztési Programból 204,6 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében 3,4 milliárd forinthez jutottak a gazdálkodók.

A nemzeti támogatások jogcímeire 90,7 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek.

A piaci és egyéb támogatások 4,3 milliárd forintos növekedése elsősorban a belpiaci intézkedésekhez köthető, amelyből a borászati ágazat is 3,7 milliárd forinttal több kifizetésben részesült.

1. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások, 2018 és 2019

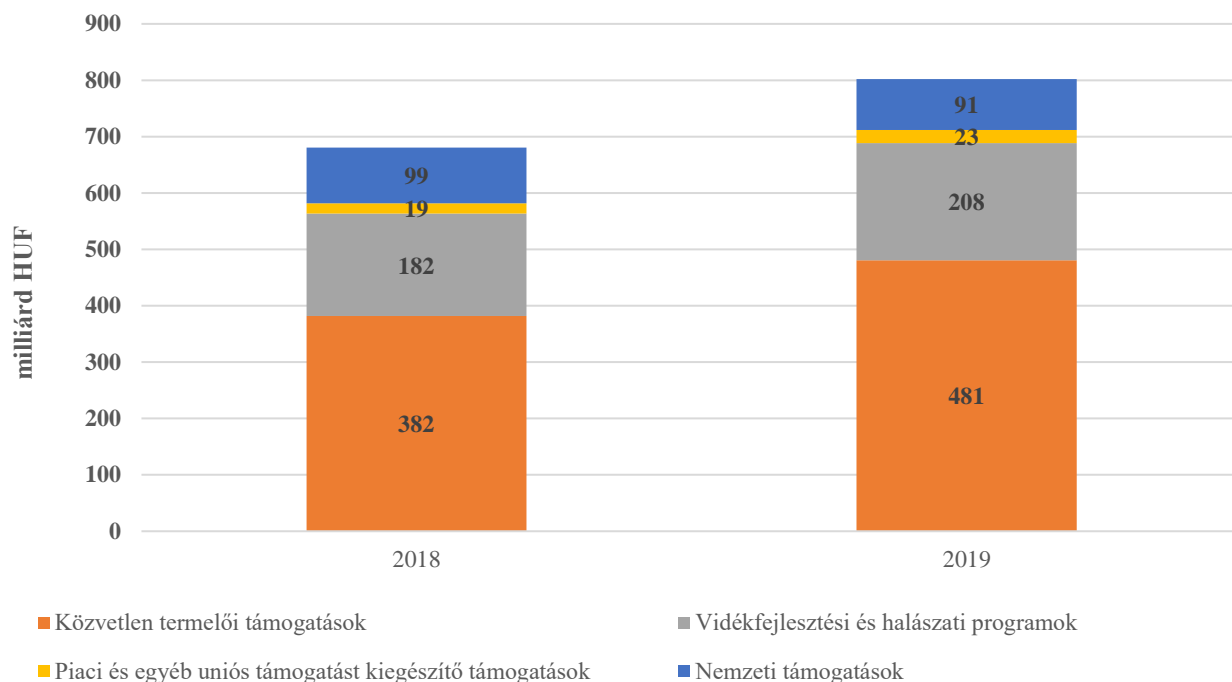
	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
I. Közvetlen termelői támogatások	381 761	480 757
II. Vidékfejlesztési és halászati programok	181 570	207 969
III. Piaci és egyéb támogatások	18 558	22 847
Egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatások	9 035	9 489
Agrárpiaci támogatások	9 522	13 357
Belpiaci intézkedések	9 522	13 357
ebből: borászati ágazat támogatása	4 159	7 816
Külpiaci intézkedések	0	0
Intervenciós költségek	0	0
IV. Nemzeti támogatások	98 601	90 658
Agrártámogatások mindösszesen	680 490	802 231
<i>A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés</i>	<i>28 033</i>	<i>27 806</i>

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon
Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimerésének költségeiről, Állat-, növény- és GMO kártalanításról, valamint Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról 2019-re nem állt rendelkezésünkre adat.

A közvetlen támogatások agrár- és vidékfejlesztési támogatásokon belüli aránya a tavalyi 56,1 százalékról 59,9 százalékra nőtt. A vidékfejlesztési és halászati programok részesedése 26,7 százalékról 25,9

százalékra mérséklődött. A piaci támogatások részaránya egy százalékkal nőtt (2,7 százalékról 2,8 százalékra), a nemzeti támogatásoké 3,2 százalékponttal csökkent (14,5-ről 11,3 százalékra).

1. ábra: **Agrártámogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2018 és 2019**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében folyósított 802,2 milliárd forint támogatási összeg 82,7 százaléka (663,4 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 17,3 százalékát (138,8 milliárd forint) pedig hazai költségvetésből fizették ki (2. táblázat).

Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 77,9 százalékot tett ki, míg a támogatások további 22,1 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.

2. táblázat: **Agrár- és vidékfejlesztési támogatások forrásai, 2019**

Forrás	2019		
	Összesen	EU	Nemzeti
Nemzeti forrásból finanszírozott támogatások	90 658	–	90 658
EU-társfinanszírozású támogatások	217 459	169 311	48 148
Közvetlen EU-kifizetések	494 115	494 115	–
Összesen	802 231	663 425	138 805

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Közvetlen termelői támogatások

A gazdálkodóknak a 2019. évben folyósított 480,8 milliárd forint közvetlen támogatás az előző évben kifizetett összeget 99,0 milliárd forinttal haladta meg (6. táblázat).

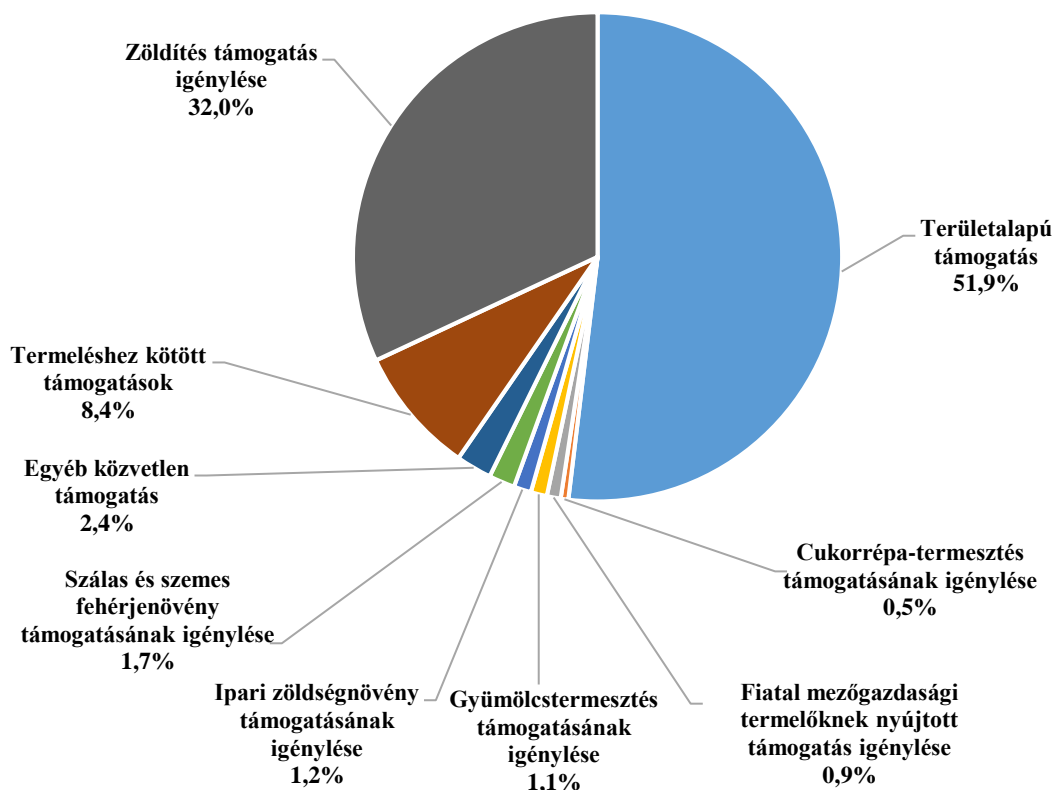
A közvetlen támogatásokra folyósított összeg továbbra is jellemzően területalapú támogatás formájában (51,9 százalék) és a zöldítési komponens keretében (32,0 százalék) jutott el a kedvezményezettekhez (2. és 3. ábra). A mintegy 249,6 milliárd forint területalapú támogatás 39,6 milliárd forinttal nőtt az előző évhez képest, mivel 2018-ban nem volt jelentős mértékű előlegfolyósítás és a kifizetések a tárgyévra húzódtak át, miközben 2019-ben pedig magasabb előlegben részesültek a gazdálkodók. A zöldítés támogatás 66,7 milliárd forinttal nőtt.

A két fő jogcím mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (8,4 százalék) a tárgyévban is, a tavalyi évhez képest 6,4 milliárd forint csökkenés mutatkozott. A 40,4 milliárd forint termeléshez kötött támogatás 53,8 százalékát (21,8 milliárd forint) a tejhasznú tehéntartás-támogatásra fizették ki, ezt követte az anyatehéntartás (10,6 milliárd forint), az

anyajuhtartás (6,7 milliárd forint) és a hízottbika-tartás (1,4 milliárd forint) támogatása. További számottevő összeg, 8,3 milliárd forint került folyósításra szálas és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között. Az előző évhez képest kevesebb támogatásban részesültek a gyümölcsstermesztők: az extenzív gyümölcsstermesztők számára 3,1 milliárd, az intenzív gyümölcsstermesztők részére pedig 2,1 milliárd forint került kifizetésre. A fiatal gazdák támogatása másfél milliárd forinttal nőtt (6. táblázat).

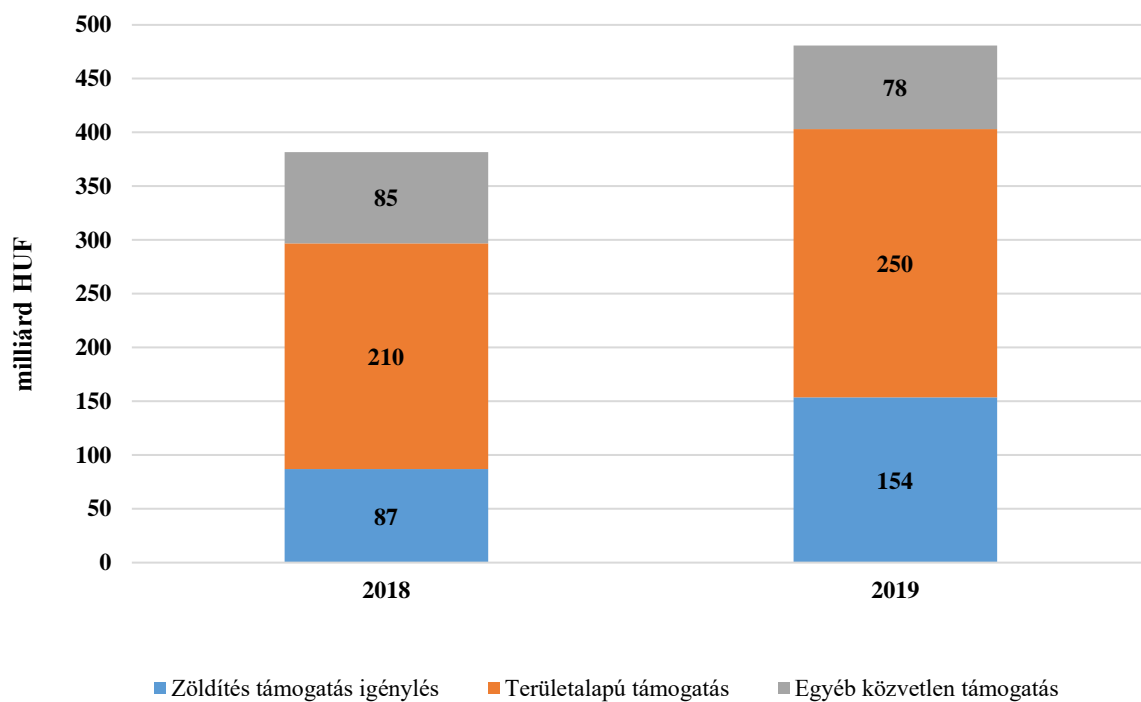
A 2014–2020-as tervezési és programozási időszakban a közvetlen támogatásokból krízistartalékot kell létrehozni a mezőgazdasági termelési és értékesítési válságok kezelésére, amely az egy termelőre eső közvetlen kifizetések 2000 eurót meghaladó összegének csökkentésével valósul meg. Amennyiben a kríziskezelésre létrehozott tartalék nem kerül felhasználásra a pénzügyi év végéig, úgy az a gazdálkodók számára kifizetésre kerül. Ennek értelmében 2019-ben 5,0 milliárd forint támogatást folyósítottak a gazdálkodóknak Pénzügyi fegyelem visszatérítése jogcímen.

2. ábra: **Közvetlen támogatások megoszlása, 2019**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

3. ábra: **Közvetlen támogatások teljesülése, 2018 és 2019**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Vidékfejlesztési és halászati programok

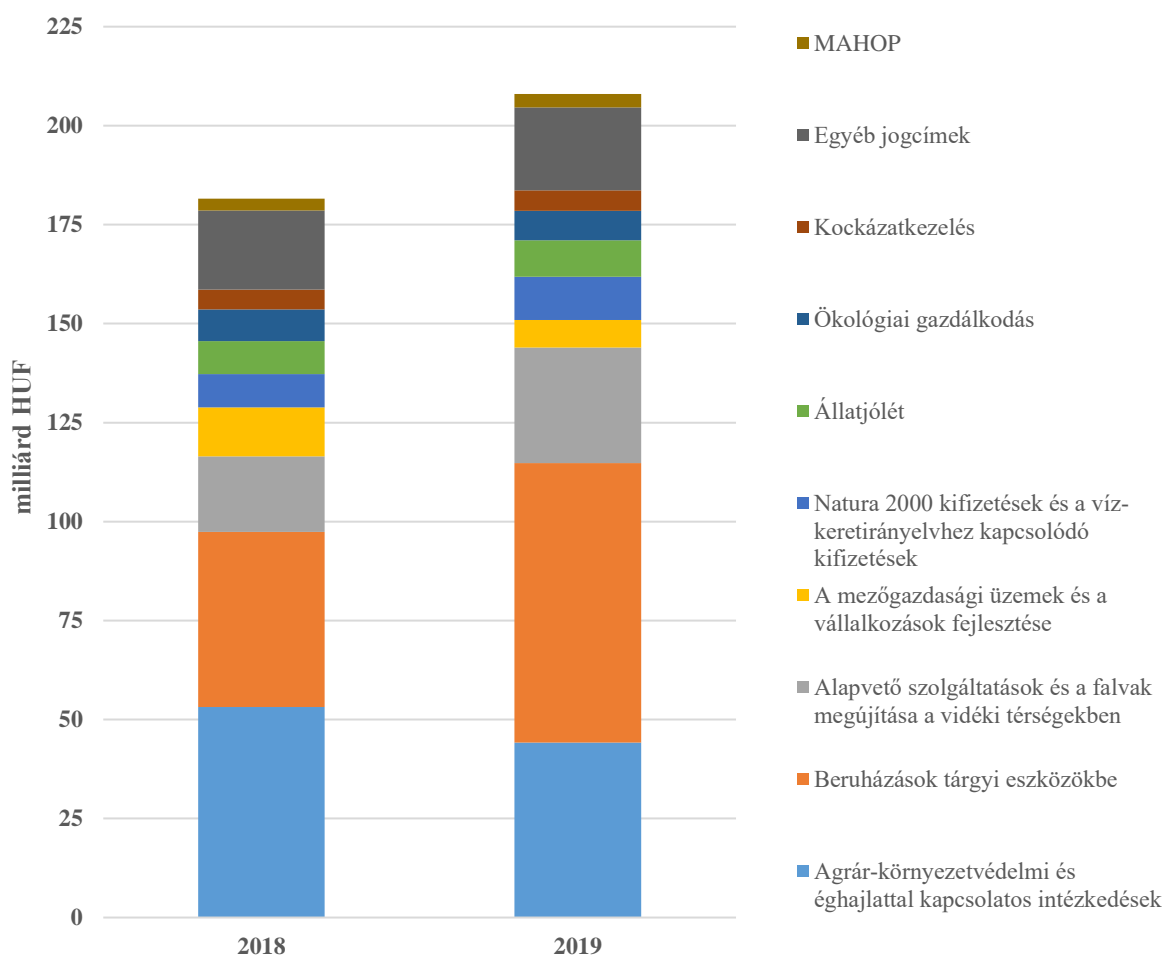
A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 204,6 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból pedig 3,4 milliárd forint kifizetés valósult meg (3. táblázat).

A VP intézkedései közül a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra 70,5 milliárd forintot fordítottak, az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre 44,2 milliárd forintot. Ezek együttesen a kifizetések több mint felét tették ki. További 29,2 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak

megújítására a vidéki térségekben. A Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó összegek elérték a 10,9 milliárd forintot. A mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztésére 7,0 milliárd forint irányult, állatjóléti támogatásokra pedig 9,2 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek (4. ábra).

A tárgyévi kifizetéseket összevetve a 2018. év azonos időszakával elmondható, hogy a tárgyi eszközökbe történő beruházásra és az alapvető szolgáltatások és a falvak megújítására magasabb összeget fordítottak, míg kevesebb jutott agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre, valamint a mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése jogcímekre.

4. ábra: Vidékfejlesztési és halászati támogatások, 2018 és 2019

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

3. táblázat: Vidékfejlesztési és halászati támogatások, 2018 és 2019

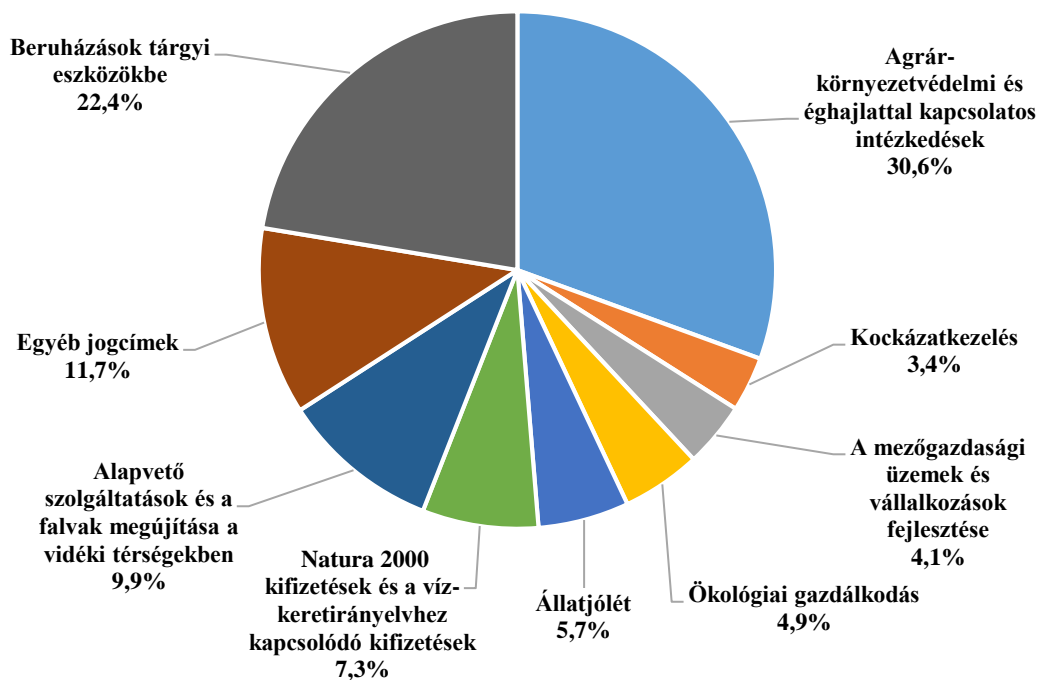
	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
Vidékfejlesztési és halászati programok összesen	181 570	207 969
<i>Ebből:</i>		
Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések	53 139	44 227
Beruházások tárgyi eszközökbe	44 296	70 541
Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben	19 036	29 168
A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése	12 362	6 984
Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések	8 410	10 939
Állatjólét	8 329	9 177
Ökológiai gazdálkodás	8 023	7 464
Kockázatkezelés	4 981	5 195
Egyéb jogcímek	20 003	20 911
MAHOP	2 990	3 363

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A Vidékfejlesztési Program (2014–2020) indulása óta 2019 végéig 520,9 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak. A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy az agrár-környezetvédelmi intézkedések tették ki a kifizetések több mint egynegyedét, összegük meghaladta a 159 milliárd forintot. A támogatások 22,4

százaléka tárgyi eszközökbe történő beruházásra fordított (116,6 milliárd forint). A kifizetések 9,9 százalékát, 51,7 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósítottak a kedvezményezetteknek, míg a Natura 2000 és a víz-keretirányelvhez kapcsolódott 37,8 milliárd forint teljesítés.

5. ábra: Vidékfejlesztési Program 2014–2020 kifizetései intézkedésenként, kumulált adatok 2014–2019

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Piaci és egyéb támogatások

A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 22,8 milliárd forintot, az előző évi összegnél 4,3 milliárd forinttal többet folyósítottak 2019-ben.

A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 5,5 milliárd forintot fordítottak, amit hazai költségvetésből 9,5 milliárd forinttal egészítettek ki.

A programok közül az iskolatejprogram támogatására az uniós és hazai forrásokból összesen 4,2 milliárd forintot, az iskolagyümölcs-program támogatására 3,0 milliárd forintot költöttek. Az egyes speciális szervezetek támogatására 1,0, működési alapok támogatására 3,0, az egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 2,2 milliárd forint folyósítása történt meg. A borászati ágazat további 7,8 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében (4. táblázat).

4. táblázat: Piaci és egyéb támogatások, 2018 és 2019

	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
Agrárpiaci támogatások	9 522	13 357
Belpiaci intézkedések	9 522	13 357
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része	5 364	5 521
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	775	774
Iskolatejprogram	607	596
Iskolagyümölcs-program	1 270	1 078
Egyes speciális szervezetek támogatása	1 335	0
Működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ)	–	1 417
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	1 377	1 655
Promóciós programok támogatása	–	20
Borászati ágazat támogatása	4 159	7 816
Külpiaci intézkedések	0	0
Intervenciós költségek	0	0
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	9 035	9 489
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	775	773
Iskolatejprogram	3 062	3 587
Iskolagyümölcs-program	1 797	1 966
Egyes speciális szervezetek támogatása	2 902	992
Működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ)	0	1 608
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	499	562
Összesen	18 558	22 847

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Nemzeti támogatások

A nemzeti támogatások jogcímeire 90,7 milliárd forint támogatási összeg került folyósításra 2019-ben, amelynek 84,9 százaléka a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhöz (5. táblázat).

A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásoknak, melyek célja az uniós közvetlen támogatásban nem részesülő sertés és baromfi ágazat vállalkozásainak az előírásokon túlmutató állatjóléti kötelezettségvállalásainak

ellentételezése. Ennek keretében 30,0 milliárd forintot vettek igénybe a kedvezményezettek. Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 12,3 milliárd forintot fordítottak.

A termelőket ért agrárkárok enyhítésére a gazdálkodók befizetéseiből a 2019. évre is 4,3 milliárd forint állt rendelkezésre, amely összeg további 4,3 milliárd forinttal egészül ki a hazai költségvetésből. Így összességében 8,6 milliárd forint volt elkülönítve a 2018. évi károk kompenzálására 2019-ben. Ebből az összegből 7,6 milliárd forint kárenyhítési juttatás kifizetésére került sor.

5. táblázat: Nemzeti támogatások, 2018 és 2019

	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
Nemzeti agrártámogatások	78 241	76 945
ebből		
Átmeneti nemzeti támogatások	23 996	19 071
Baromfi állatjóléti támogatás	13 203	12 849
Sertés állatjóléti támogatás	9 251	9 498
Tenyézkoca állatjóléti támogatás	7 380	7 699
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése	11 713	12 300
Állati hulla ártalmatlanítási támogatása	4 425	3 902
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)	391	363
Szármány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	–	128
Fóliasátor viharkár de minimis támogatása	201	16
Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása	2 612	3 373
Mezei őrszolgálat	764	743
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	1 189	27
Nemzeti agrárkárenyhítés	7 235	7 609
Állattenyésztési feladatok	1 296	1 804
Zártkerti Program	1 274	1 691
Tanyafejlesztés	1 058	2 470
Osztatlan földtulajdon kimérésének költségei	3 031	–
Állat és növény GMO kártalanítás	3 520	–
Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatása	873	–
Egyéb nemzeti támogatások	885	111
Nemzeti támogatások összesen	98 601	90 658

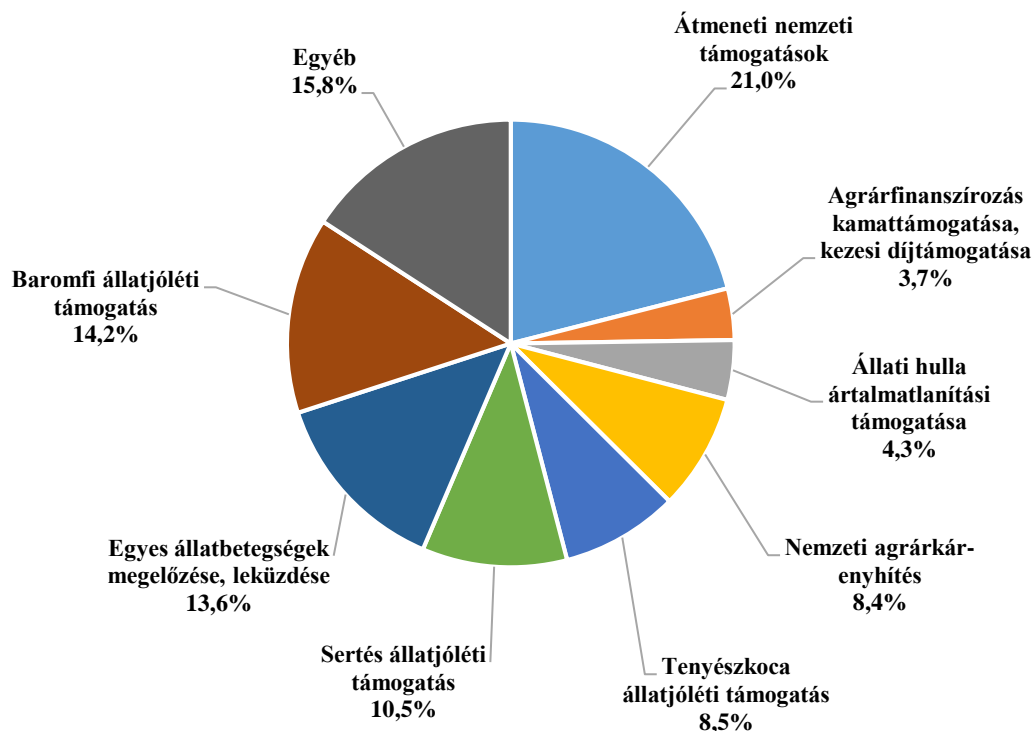
Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Megjegyzés: Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről, Állat-, növény- és GMO kártalanításról, valamint Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról 2019-re nem állt rendelkezésünkre adat.

A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 21,0 százaléka átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhöz. A kifizetések további jelentős hányada, 13,6 százaléka állatbetegségek megelőzésére és leküzdésére irányult. Állatjóléti támogatás

jogcímein folyósították a gazdálkodóknak a nemzeti támogatások 33,2 százalékát (ebből 14,2 százalék baromfi, 8,5 százalék tenyészkoca és 10,5 százalék sertés). További 8,4 százalékot a nemzeti agrárkár-enyhítés keretében fizettek ki (6. ábra).

6. ábra: A nemzeti támogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2019

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

6. táblázat: **Közvetlen és átmeneti nemzeti támogatások teljesülése részletesen, 2018 és 2019**

	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
Közvetlen támogatások	381 761	480 757
Területalapú támogatás	209 943	249 559
Pénzügyi fegyelem visszatérítése	4 605	4 960
Cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése	2 370	2 429
Fiatal mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás igénylése	2 868	4 406
Feldolgozóipari zöldség-növény támogatásának igénylése	22	2
Gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	52	5
Extenzív gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	4 614	3 062
Intenzív gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	3 063	2 075
Ipari zöldség-növény támogatásának igénylése	3 431	5 543
Kérődző-szerkezetátalakítás	49	0
Ipari olajnövény támogatásának igénylése	646	547
Kisgazdaságok támogatása	6 058	3 648
Különleges tej-támogatás	31	0
Rizstermesztés támogatásának igénylése	599	619
Szálas fehérjenövény támogatásának igénylése	4 004	4 124
Szemes fehérjenövény támogatásának igénylése	4 072	4 154
Termeléshez kötött anyajuhtartás támogatása	6 968	6 685
Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása	10 609	10 562
Termeléshez kötött híztöbikartartás támogatása	1 562	1 442
Termeléshez kötött tejhasznútehén támogatása	27 728	21 769
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás	25	4
Zöldítés támogatás igénylése	86 941	153 613
Zöldség-növény-termesztés támogatásának igénylése	1 484	1 548
Zöldség-gyümölcs és dohány-szerkezetátalakítás	17	0
Átmeneti nemzeti támogatások	23 996	19 071
Nemzeti tej-támogatás	10 423	9 958
Húsmarhatartás támogatása – 2007-től elválasztott	3 057	2 772
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása	–	2 275
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása – elválasztott	2 534	11
Virginia dohány kiegészítő támogatása – termeléstől elválasztott	3 918	758
Burley dohány kiegészítő támogatása – termeléstől elválasztott	1 154	483
Anyatehéntartás támogatása	2 543	2 319
Anyajuh támogatása	18	8
Anyajuhtartás kiegészítő támogatása – 2007-től elválasztott	340	399
Egyéb, korábbi évekről áthúzódó kifizetések	10	87
Összesen	405 758	499 829

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztása. A jogcímek besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás). Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazatonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.

Állattenyésztési támogatások

Az állattartó, illetve -tenyésztő gazdák az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 15,9 százalékát használták fel 2019-ben. Összességében 127,4 milliárd forint támogatásban részesültek, amely 6,2 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évi kifizetésnél (7. táblázat).

Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 58,7 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 74,7 milliárd forint nemzeti forrás 38,2 százalékát tették ki az állatjóléti támogatások, további 16,5 százalékát az állatbetegségek megelőzésének támogatásai. Az állattenyésztési támogatások 41,3 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek az 52,7 milliárd forintnak döntő részét, 76,8 százalékát a termeléshez kötött támogatások tették ki. A VP tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatására 9,2 milliárd forintot, a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra 3,0 milliárd forintot fordítottak.

A 2019-ben folyósított állattenyésztési támogatások több mint fele 66,3 milliárd forint a szarvasmarha-ágazatba érkezett, amin 69-31 százalékban osztozott a tejágazat és a húsmarhatartás (7. ábra). A sertéságazat helyzetének javítását célozta a támogatások mintegy 12,3 százaléka, 13,4 százaléka a baromfiágazat, 6,0 százaléka a juh- és kecskeágazat, 1,6 százaléka a méhészet támogatására szolgált. A fennmaradó 14,6 százalékot a fent említett okokra hivatkozva nem állt módunkban felosztani

az ágazatok között.

A szarvasmarha-ágazatba folyósított 66,3 milliárd forint támogatás 69,4 százaléka, 46 milliárd forint a tejágazathoz került. Csaknem felét (21,8 milliárd forint) az uniós forrásból finanszírozott termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatás tette ki. Hazai költségvetésből folyósítottak 10,0 milliárd forintot nemzeti tej támogatásra, valamint 0,9 milliárd forintot az állatbetegségek megelőzésére vemhes üszöknél A VP keretében tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatásra 9,2 milliárd forintot fordítottak. A húsmarhatartással foglalkozó termelők számára nyújtott 20,3 milliárd forint támogatás 59,2 százaléka, 12,0 milliárd forint közvetlen termeléshez kötött támogatás volt, hazai forrásból pedig 7,4 milliárd forintot az ÁNT keretében igényeltek a szarvasmarhatartók, további 0,9 milliárd forintot tenyészbika tenyésztésbe állításának támogatásaként kaptak.

A sertéságazat 15,7 milliárd forint nemzeti finanszírozású támogatásban részesült, amely szinte teljes egészében állatjóléti támogatás formájában jutott el a termelőkhoz.

A baromfiágazat támogatása szintén kizárólag nemzeti forrásból valósult meg, 17,1 milliárd forint került kifizetésre. A támogatások 84,8 százalékát állatjóléti támogatás formájában vették igénybe. Egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 2,6 milliárd forintot folyósítottak.

A juh- és kecskeágazat szereplői a 7,7 milliárd forint összegű támogatásuk zömét uniós forrásból termeléshez kötött anyajuhtartás-támogatás formájában kapták meg. Tenyészkos és tenyészbak tenyésztésbe állítására 0,4 milliárd forint csekély összegű támogatásban részesültek a tenyésztők.

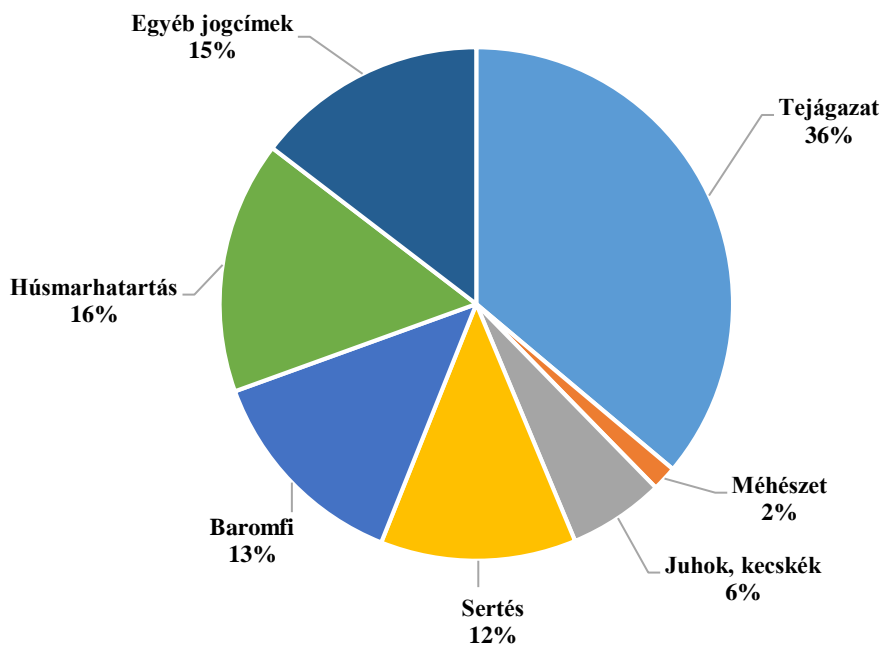
A méhészet számára 2,0 milliárd forintot folyósítottak, amely elsősorban a Magyar Méhészeti Program keretében jutott el a kedvezményezettekhez (1,5 milliárd forint), emellett 76 millió forintot vehettek igénybe méhészeti járművekre és 370 millió forintot méhegészségügyi csekély összegű támogatás formájában.

Azon jogcímek között, amelyeket nem állt módunkban felosztani az ágazatok, illetve az alágazatok között, az egyéb állattenyésztők (nem baromfi) számára nyújtott egyes állatbetegségek megelőzése és leküzdése jogcím dominált, meghaladta a 8,7 milliárd forintot, az

egyéb támogatások 47,2 százaléka ehhez a jogcímhez kapcsolódott. Emellett kiemelésre érdemes még az állat-hulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás,

amelyre 3,9 milliárd forint, és az egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása, amelyre 2,2 milliárd forint kifizetése valósult meg.

7. ábra: Az állattenyésztési támogatások megoszlása az ágazatok között, 2019

Forrás: AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

7. táblázat: Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2018 és 2019

	millió HUF	
Jogcím	2018	2019
Szarvasmarha	71 582	66 268
Tejágazat	51 227	46 000
Nemzeti tejtámogatás	10 423	9 958
Termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatás	27 728	21 769
Iskolatej program	3 669	4 184
Állatbetegségek megelőzésének támogatása (vemhes üsző)	1 047	912
Állatjólét (VP Tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás)	8 329	9 177
Különleges tejtámogatás	31	0
Húsmarha-tartás	20 355	20 269
Húsmarhatartás támogatás – termeléstől elválasztott	3 057	2 772
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása	–	2 275
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása – termeléstől elválasztott	2 534	11
Termeléshez kötött híztartás támogatása	1 562	1 442
Kérődző szerkezetátalakítás	49	0
Anyatehéntartás támogatása	2 543	2 319
Tenyészbika tenyésztésbe állításának támogatása	–	887
Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása	10 609	10 562
Sertés	18 975	15 697
Tenyészkoca állatjóléti támogatás	7 380	7 699
Sertés állatjóléti támogatás	9 251	7 963
Mangalica jövedelempótló támogatás	282	9
Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentés támogatása	873	–
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	1 189	27
Baromfi	17 516	17 117
Baromfi állatjóléti támogatás	13 203	11 539
Baromfi állatjóléti csekély összegű támogatás	–	1 311
Étkezési tojást termelő tyúkállományok, valamint tenyészbaromfi fajok- állatjóléti támogatások	1 415	1 666
Víziszármazás-feldolgozó támogatás	355	0
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfi	2 544	2 602
Juhok, kecskék	7 882	7 682
Termeléshez kötött anyajuh-tartás támogatása	6 968	6 685
A tenyészkos és tenyészbak tenyésztésbe állításának mezőgazdasági csekély összegű támogatása	381	418
Anyakecske de minimis támogatás	175	173
Anyajuh-tartás de minimis támogatása	0	0
Anyajuh-támogatás	18	8
Anyajuh-tartás kiegészítő támogatása – termeléstől elválasztott	340	399
Kiegészítő anyajuh-tartás de minimis támogatása	0	0
Méhészet	1 618	1 992
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	1 550	1 547
Méhegészségügyi csekély összegű támogatás	–	370
Méhészeti járművekre igénybe vehető de minimis támogatás	68	76
Egyéb jogcímek	15 953	18 604
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – egyéb (baromfi kivül)	8 121	8 786
Baromfi- és sertéságazati jövedelempótló támogatás	–	2 187
Állathulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás	4 425	3 902

Jogcím	2018	2019
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	1 876	2 217
Állattenyésztési feladatok	1 296	1 291
Minőségi pontytenyésztés támogatása	89	76
Tenyésznyúl tenyésztésbe állításának de minimis támogatása	79	96
Haszongalamb vásárláshoz nyújtott csekély összegű támogatás	–	24
Rendezett piaci kapcsolatok kialakítása érdekében nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatás	67	25
Összesen	133 526	127 360

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

A szántóföldi növénytermesztési ágazat támogatása 2019-ben 103,0 milliárd forinttal bővült, így összesen 417,9 milliárd forint támogatásban részesültek az ágazat szereplői, amely csaknem teljes egészében uniós költségvetésből származott (8. táblázat). A szántóföldi növénytermesztők az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 52,1 százalékát használhatták fel.

Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (96,5 százalék), 403,2 milliárd forint egy-egy területalapú támogatás formájában jutott el a

gazdálkodókhoz, ezen belül alaptámogatásként 249,6 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 153,6 milliárd forintot fizettek ki részükre (8. táblázat, 8. ábra). Emellett a szántóföldi növények közül a szemes és a szálas fehérjenövények kaptak jelentős támogatást, együttesen mintegy 8,3 milliárd forintot.

A dohányágazat kizárólag nemzeti költségvetésből részesül támogatásban, melynek keretében (kiegészítő termeléstől elválasztott és csekély összegű támogatás formájában) 2,6 milliárd forintot vettek igénybe a 2019. évben. További 2,4 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 619,0 millió forint a rizstermesztés, 546,9 millió forint pedig az ipari olajnövény-termesztés támogatását szolgálta.

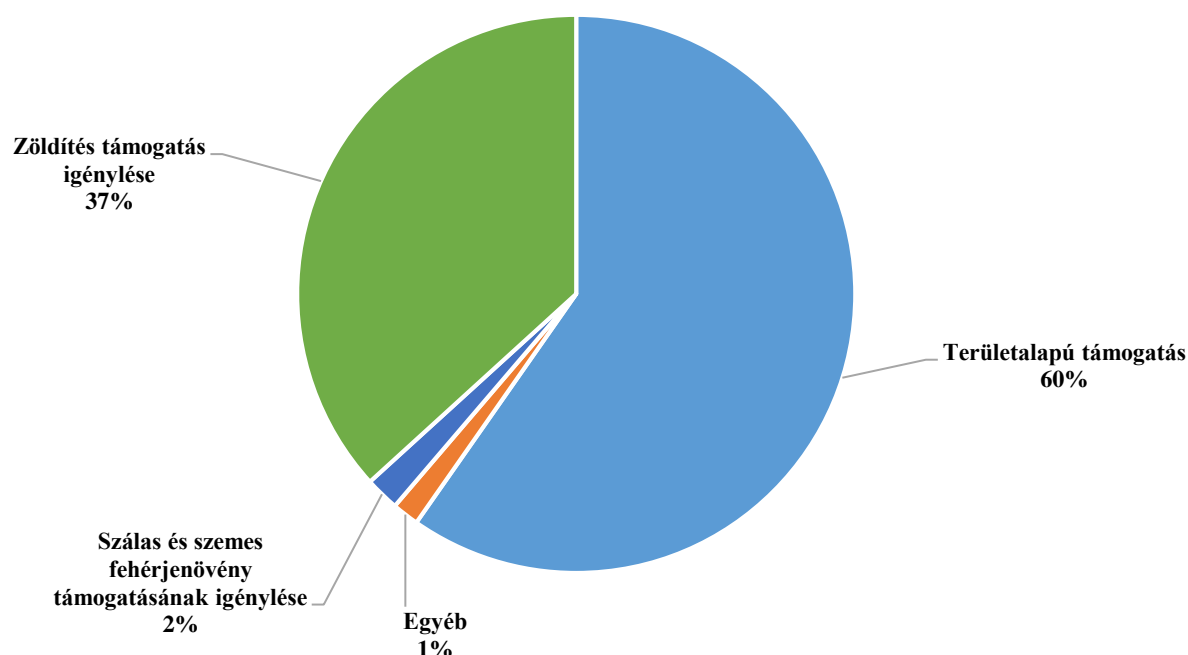
8. táblázat: A szántóföldi növénytermesztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2018 és 2019

Jogcím	millió HUF	
	2018	2019
Területalapú támogatás	209 943	249 559
Zöldítés támogatás igénylése	86 941	153 613
Virginia dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	3 917	758
Burley dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	1 154	483
Cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése	2 370	2 429
Száritott takarmány de minimis támogatás	177	196
Növényegészségügyi vizsgálatok támogatása	102	88
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás	25	4
Szemes fehérjenövény támogatásának igénylése	4 072	4 154
Szálas fehérjenövény támogatásának igénylése	4 004	4 124
Ipari olajnövény-támogatás igénylése	646	547
Rizstermesztés támogatásának igénylése	599	619
Dohány általános csekély összegű támogatás	456	611
Dohány mezőgazdasági csekély összegű támogatás	585	754
Összesen	314 990	417 940

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

8. ábra: A szántóföldi növénytermesztők támogatásainak megoszlása, 2019

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Kertészeti ágazat támogatása

A kertészeti ágazat 27,6 milliárd forint támogatásban részesült 2019-ben, ami az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 3,4 százaléka, ebből 5,0 milliárd forint hazai, 22,5 milliárd forint pedig uniós forrás.

Az ágazatba befolyt támogatási összeg 28,4 százaléka a borászatban került felhasználásra. A kifizetések 18,7 százaléka a gyümölcstermesztés támogatására irányult (5,1 milliárd forint). A gyümölcstermesztők eltérő mértékű támogatásra jogosultak az extenzív és az intenzív termesztéstechnológiával művelt ültetvények esetén, az 5,1 milliárd forintból 3,0 milliárd forintot kaptak

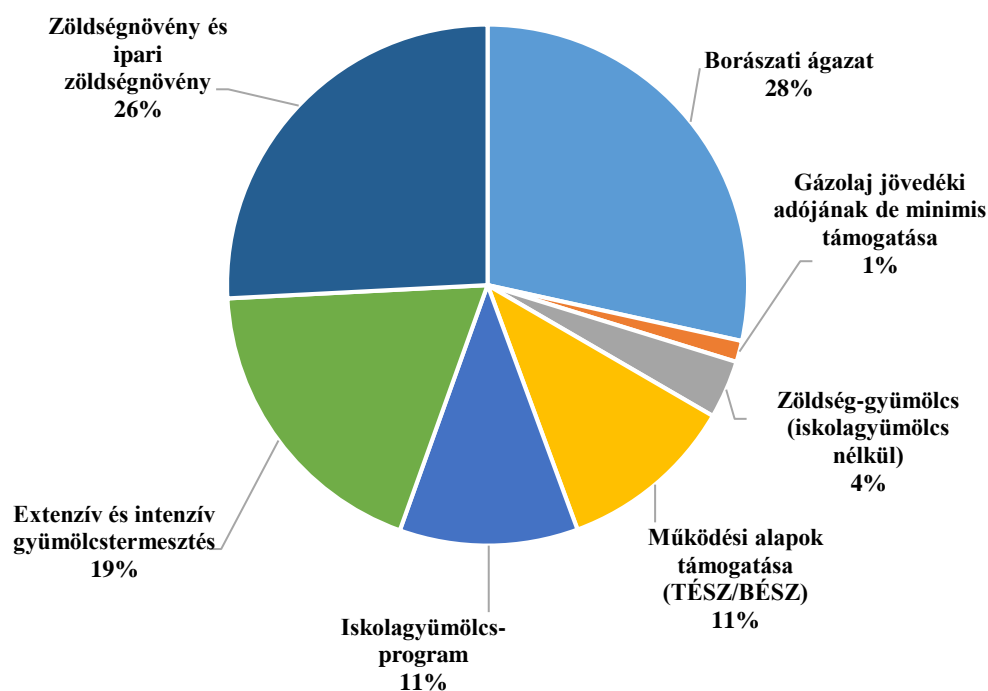
az extenzív, 2,1 milliárd forintot az intenzív ültetvények. További 11,1 százalék (3,0 milliárd forint) az Iskolagyümölcs-program keretében került felhasználásra. Emellett jelentős volt az ipari zöldség-növény-termesztés és a zöldség-növény-termesztés támogatása, amely az ágazat támogatási összegének 25,7 százalékát tette ki. Az ágazatba befolyt támogatási összeg 14,6 százalékát (4,0 milliárd forintot) a zöldség-gyümölcs termelői szervezetek kapták kiegészítő nemzeti támogatásként (9. táblázat).

9. táblázat: A kertészeti ágazat részére folyósított támogatások, 2018 és 2019

Jogcím	millió HUF	
	2018	2019
Borászati ágazat támogatása	4 159	7 816
Zöldség-gyümölcs (iskolagyümölcs nélkül)	4 237	992
Működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ)	–	3 026
Iskolagyümölcs-program	3 067	3 045
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)	391	363
A szőlőültetvényeken megvalósuló növényegészségügyi védekezés támogatása	30	–
Fűszerpaprika-termelők de minimis támogatása	47	73
Extenzív gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	4 614	3 062
Intenzív gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	3 063	2 075
Gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	52	5
Fóliasátor viharkár de minimis támogatása	201	–
Feldolgozóipari zöldségnövény támogatásának igénylése	22	2
Ipari zöldségnövény támogatásának igénylése	3 431	5 543
Zöldségnövény termesztés támogatásának igénylése	1 484	1 548
Összesen	24 796	27 551

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018. évi helyzetéről, valamint AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

9. ábra: A kertészeti ágazat támogatása, 2019

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. pillére – az agrárkárenyhítés – keretében a 2018. évi időjárás okozta károk kompenzálására jóváhagyott összeg az első negyedévben kifizetésre került 7,6 milliárd forint összegben¹ (10. táblázat). A 2018. évben az aszály, a téli fagykár, a jégeső és a belvíz okozta a legsúlyosabb

károkat.

A II. pillér, azaz a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás finanszírozása a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 keretében valósult meg 5,2 milliárd forint összegben, melyből 5,0 milliárd forintot a negyedik negyedévben folyósítottak a termelők részére.

Összességében a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer keretében 12,8 milliárd forintot fizettek ki a termelők számára 2019 végéig.

10. táblázat: A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer kifizetései, 2019

		millió HUF
Jogcím	2019	
Nemzeti agrárkárenyhítés	7 609	
VP-kockázatkezelés keretében nyújtott nemzeti támogatás	863	
VP-kockázatkezelés keretében nyújtott uniós támogatás	4 333	
Összesen	12 804	

Forrás: PM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

¹ Forrás: Pénzügyi Hírlevél, XII. évfolyam, 2. szám, 2019

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

A Központi Statisztikai Hivatal Gyorstájékoztatója szerint 2019 IV. negyedévében a nemzetgazdasági beruházások bővülésének növekedési üteme mérséklődött, a fejlesztések volumene 5,9 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét. A csökkenést főként a feldolgozóipar, azon belül is a gépgyártás beruházásainak visszaesése okozta, miközben a szolgáltatási ágazatok többségében a nemzetgazdasági átlag feletti növekedés volt tapasztalható. A beruházások volumene összességében 14 százalékkal emelkedett 2019-ben, ami az eddigi legmagasabb értéknek mondható.² A mezőgazdasági – erdőgazdálkodással és halászattal együtt – beruházások volumene a 2018. negyedik negyedévi értékhez képest 6,8 százalékkal mérséklődött, azonban az éves volumen 8,5 százalékkal haladta meg az előző évi kumulált értéket.³ A kedvező kamat- és finanszírozási környezet továbbra is ösztönzi az agrárium szereplőit, hogy beruházásaikhoz előnyös feltételekkel hitelforrásokat is igénybe vegyenek.

A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya 2019. év végén 11,3 százalékkal haladták meg az előző év azonos időszakit. A hitelek értéke 8299,5 milliárd forintra nőtt, amelynek 56,9 százalékát a forint-alapú, míg 43,1 százalékát a devizaalapú hitelek adták. Nemzetgazdasági szinten a rövid lejáratú hitelek értéke 14,2 százalékkal 2355,6 milliárd forintra, a hosszú lejáratú hitelállomány 10,2 százalékkal 5943,9 milliárd forintra bővült.

Az agrárgazdaság hitelállományára is hatással volt, hogy az MNB 2016-ban elindította Növekedéstámogató Programját (NTP), amely a bankok piaci hitelezéshez való visszatérését segítette elő a Növekedési Hitelprogram (NHP) fokozatos kivezetésével és az új Piaci Hitelprogram (PHP) meghirdetésével. A PHP 2019. február 28-ig nyújtott pozitív ösztönzöt a kkv-hitelezés bővítésére.

A hosszú lejáratú, fix kamatozású hitelek arányának növelése érdekében az MNB 2019 januárjában elindította a Növekedési Hitelprogram Fix konstrukcióját, amely 1000 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre. Az új konstrukció mellett a Monetáris Tanács 2019. július 1-jén 300 milliárd forintos keretösszeggel elindította a vállalati kötvényszerződési programját, vagyis a Növekedési Kötvényprogramot (NKP), amellyel célzottan kívánják elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását.⁴

Az agrárhitelek értéke 2019. december 31-én 1273,7 milliárd forint volt, amelyből a mezőgazdaságban tevékenykedőké 728,9 milliárd forintot, az élelmiszeriparral foglalkozóké pedig 544,9 milliárd forintot jelentett. A piaci alapú hitelek részaránya az agrárgazdaságban 55,2 százalékot, ezen belül a mezőgazdaságban 46,6 százalékot, az élelmiszeriparban pedig 66,6 százalékot tett ki 2019 negyedik negyedévében (10. ábra).⁵

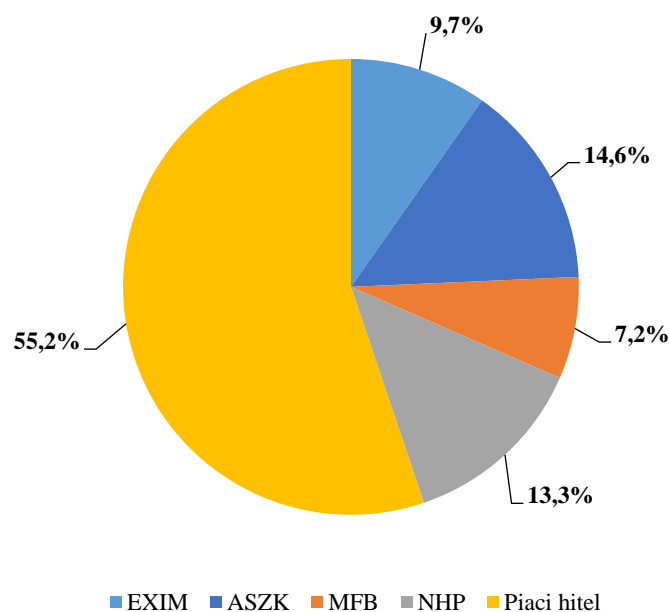
² Forrás: Központi Statisztikai Hivatal. Gyorstájékoztató. Beruházás, 2019. IV. negyedév. <https://www.ksh.hu/beruhazas>

³ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal. STADAT. 3.3.2. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei gazdasági ágak szerint. <https://www.ksh.hu>

⁴ A Növekedési Kötvényprogramról bővebb információ az alábbi linken érhető el: <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/novekedesi-kotvenyprogram-nkp>

⁵ A kedvezményes hitelek állománya MNB-, MFB-, KAVOSZ- és EXIM-adatok alapján került kiszámításra. A piaci hitelek állománya az agrárgazdaság teljes hitelállományának (AM-adat) és a kedvezményes hiteleknek a különbsége.

10. ábra: Az agrárgazdaság hitelállományának összetétele

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és EXIM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az egyéni gazdaságok hitelállománya

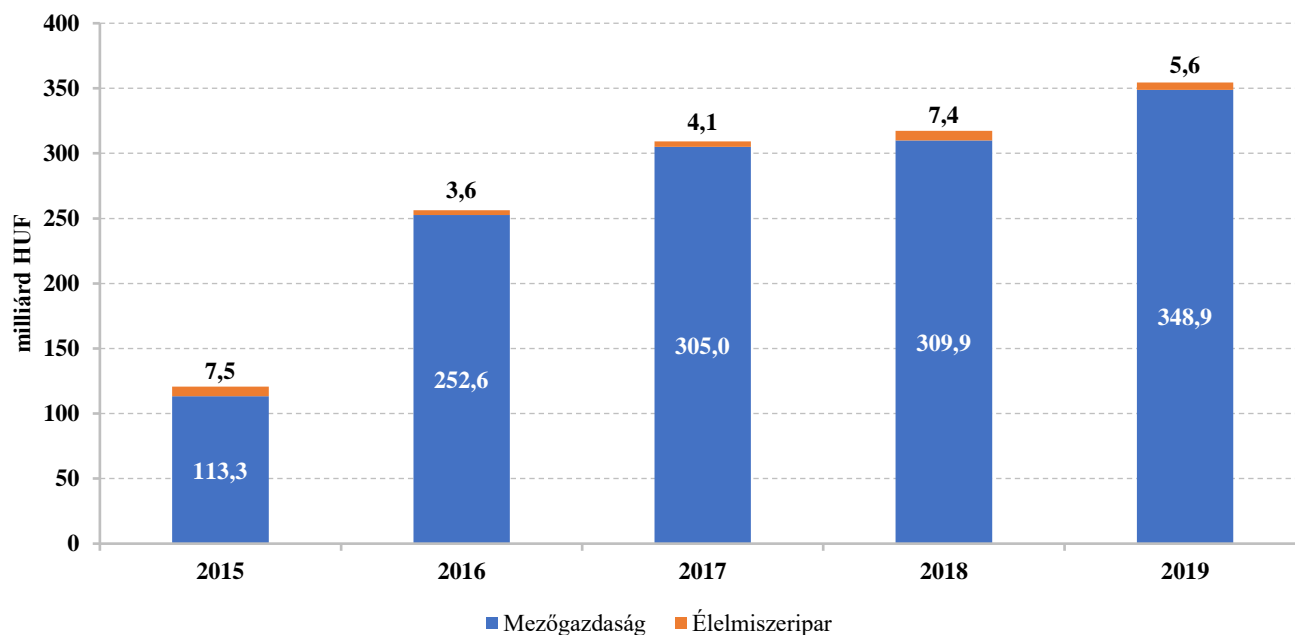
A mezőgazdasági és élelmiszeripari egyéni gazdaságok együttes hitelállománya tovább növekedett: az előző év azonos időszakához képest 11,7 százalékkal 354,5 milliárd forintra bővült 2019 negyedik negyedévében.⁶ Ennek ellenére az egyéni gazdaságok hitelállományának részesedése az agrárgazdaság teljes hitelállományából érdemben nem változott, továbbra is 28 százalék körül alakult. A stagnáló részesedés hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokéhoz hasonló arányban növekedett, így az agráriumban tevékenykedő gazdasági

szervezetek továbbra is a hitelállomány hozzávetőlegesen 72 százalékát tudhatták magukénak.

Az egyéni gazdaságok hitelállományából továbbra is kis szeletet, mindössze 1,6 százalékot képviseltek az élelmiszeripari szakágazatok, míg a hitelállomány legnagyobb részét, 98,4 százalékát a korábbi éveknek megfelelően a mezőgazdasági ágazat vállalkozásai adták 2019 negyedik negyedévében. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya 12,6 százalékkal 348,9 milliárd forintra nőtt, miközben az élelmiszeriparban működőké 24,2 százalékkal 5,6 milliárd forintra mérséklődött az előző év azonos időszakához képest (11. ábra).

⁶ Az Agrárminisztérium adatszolgáltatói köre bővült, amely következtében 2018 I. negyedévéig visszamenőleg az egyéni gazdaságok és a társas vállalkozások hitelállománya egyaránt korrigálásra került.

11. ábra: Az egyéni gazdaságok hitelállománya adott év december 31-én

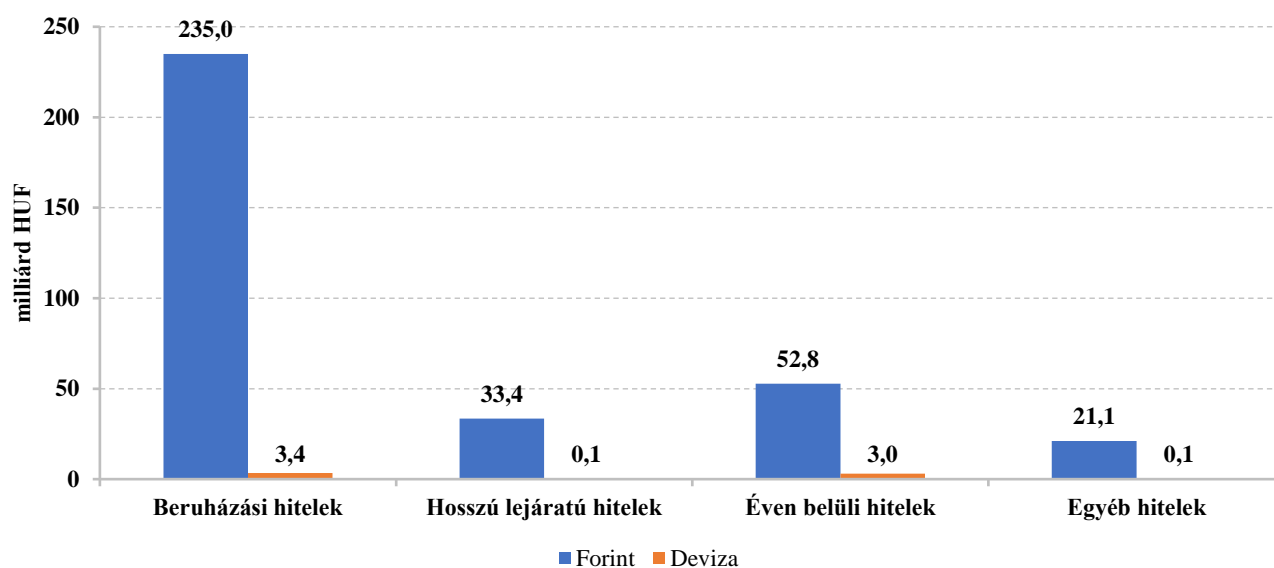
Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági egyéni gazdaságok beruházási hitelállománya az előző év azonos időszakához képest 20,1 százalékkal 238,5 milliárd forintra, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelké 8,2 százalékkal 33,5 milliárd forintra, az éven belüli hiteleké (forint folyószámlahitel és egyéb éven belüli hitel) pedig 44,7 százalékkal 55,8 milliárd forintra nőtt. Ezzel ellentétben az egyéb hitelek

állománya 49,5 százalékkal 21,2 milliárd forintra mérséklődött egy év alatt. A devizahitelek aránya továbbra is elenyésző a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában (12. ábra).

A kedvezményes hitelprogramokhoz nem köthető (piaci) hitelállomány 160,3 milliárd forintot tett ki, amely a teljes hitelösszeg 46,0 százalékának felelt meg.

12. ábra: A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya a hitel forrása és a főbb hitelcél szerint 2019 IV. negyedévében

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.

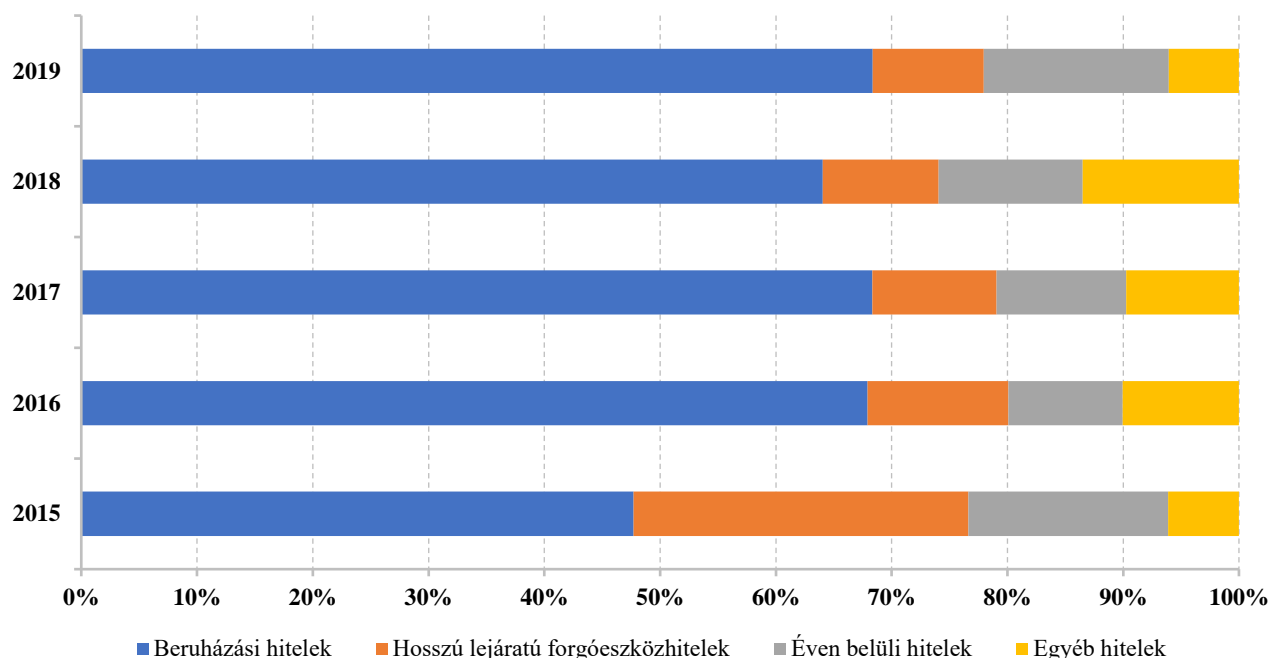
Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az egyéni gazdaságok mezőgazdasági hitelállományában a hosszú lejáratú hitelek aránya ismét megközelítette a 80 százalékot (77,9 százalék), amelynek legnagyobb részét továbbra is a beruházási hitelek képezték 2019. negyedik negyedévének végén (13. ábra).

Amennyiben az elmúlt öt év adatait vesszük figyelembe megfigyelhető, hogy a beruházási hitelek súlya

számottevően növekedett a vizsgált időszakban. Az állomány részaránya 2015. negyedik negyedévében még az 50 százalékos részesedést sem érte el, míg 2019-ben közel 80 százalékot tett ki. Ezzel ellentétben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek részaránya közel 30 százalékról mintegy 10 százalékra mérséklődött ugyanezen években.

13. ábra: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományának megoszlása a hitel forrása és a főbb hitelcél szerint adott év december 31-én**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő egyéni gazdaságok között továbbra is a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdaságok hitelállománya volt a legmarkánsabb, részesedésük 67,4 százalékot jelentett a negyedik negyedév végén. Az alágazat hitelállománya 10,5 százalékkal 235,0 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest. A növekedés elsősorban a beruházási hitelek 22,1 milliárd forintos és a folyószámlahitelek 10,9 milliárd forintos növekedésének tulajdonítható, miközben az egyéb hitelek értéke 9,6 milliárd forinttal mérséklődött.

A szántóföldi növénytermesztőkhöz hasonlóan az

állattenyésztési szakágazatban is nőtt a hitelállomány értéke 21,2 százalékkal.

A kertészeti ágazat hitelállománya 6,6 százalékkal 24,8 milliárd forintra, az egyéb szakágazatok vállalkozásai által felvett hitelállomány pedig 19,1 százalékkal 35,4 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (11. táblázat).

Az egyéni gazdaságok hitelállományának több mint 70 százaléka (72,2 százalék) az egyéni vállalkozókhöz, 27,8 százaléka az őstermelőkhöz tartozott 2019. december 31-én.

11. táblázat: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019 IV. negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	235,0	169,7	20,3	26,4	4,3	14,2
Állattenyésztés ebből	53,7	32,3	7,5	8,6	1,9	3,4
baromfi	14,3	7,5	2,0	2,8	1,0	0,9
sertés	10,6	7,2	1,2	1,4	0,3	0,5
szarvasmarha	18,0	10,3	3,6	3,1	0,3	0,7
Kertészet	24,8	15,7	2,9	3,8	1,2	1,2
Egyéb	35,4	20,8	2,7	5,9	3,7	2,3
Összesen	348,9	238,5	33,5	44,6	11,1	21,2

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági egyéni gazdaságok számára 2019 negyedik negyedévében újonnan folyósított hitelek 27,1 milliárd forintos értéke 22,9 százalékkal volt több az egy évvel korábbinál.

Továbbra is a szántóföldi növénytermesztők vették fel a legtöbb új hitelt, az ágazat részesedése 58,4 százalék volt a vizsgált időszakban. A szántóföldi növénytermesztők számára újonnan folyósított hitelek több mint fele (51,4 százalék) folyószámlahitel, több mint egyharmada (34,0 százalék) beruházási hitel volt.

Az új hitelek 16,8 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozókhoz került, azon belül is a baromfitartók és -tenyésztők vették igénybe azok 5,8 százalékát. A

szarvasmarhaágazatba került az új hitelek további 5,4 százaléka, a sertéságazatba pedig 3,7 százaléka 2019 negyedik negyedévében.

Az állattenyésztési ágazat által felvett új hitelek legnagyobb része (48,4 százaléka) szintén folyószámlahitel volt, emellett a beruházási hitelek domináltak, amelyek az új hitelek 34,7 százalékát tették ki az ágazatban.

A mezőgazdaságba újonnan folyósított hitelállomány 10,2 százaléka a kertészeti ágazat gazdálkodóihoz, míg 14,6 százaléka az egyéb szakágazatba tartozókhoz került (12. táblázat).

12. táblázat: A mezőgazdasági egyéni gazdaságok újonnan folyósított hitelállománya 2019 IV. negyedévében

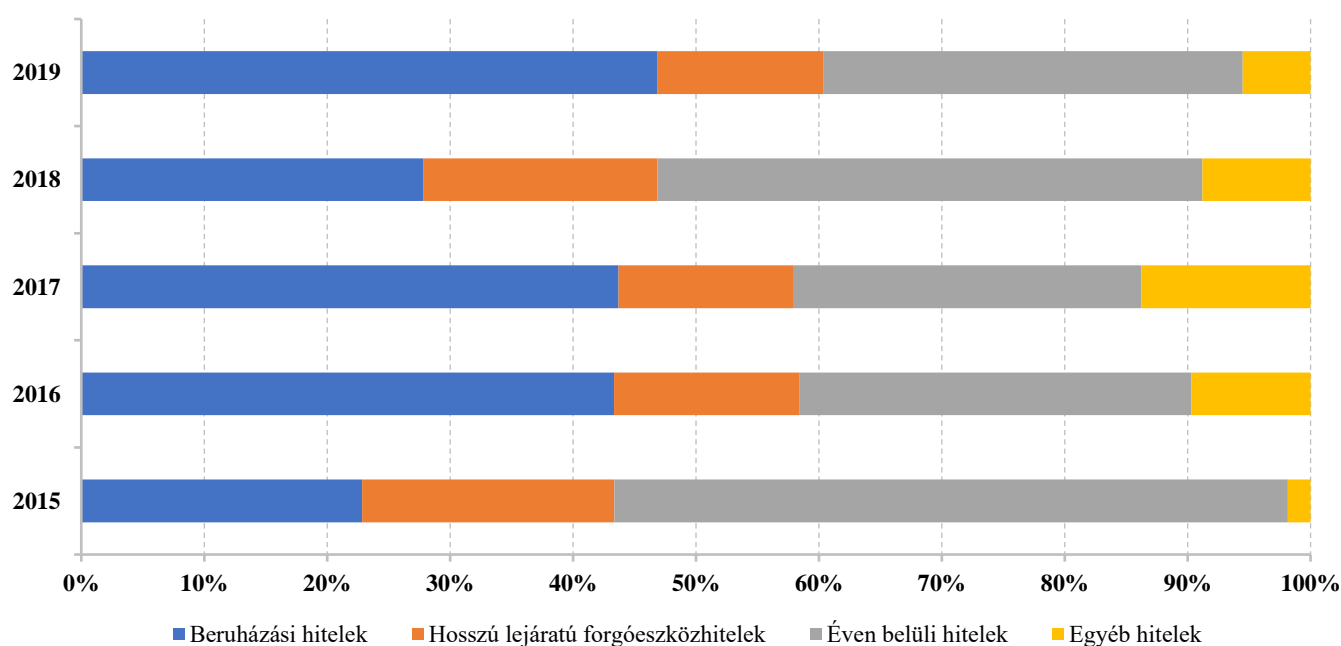
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	15,9	5,4	0,6	8,2	1,1	0,7
Állattenyésztés ebből	4,6	1,6	0,4	2,2	0,3	0,0
baromfi	1,6	0,7	0,1	0,7	0,1	0,0
sertés	1,0	0,4	0,1	0,5	0,1	0,0
szarvasmarha	1,5	0,4	0,2	0,7	0,1	0,0
Kertészet	2,8	0,7	0,2	1,0	0,9	0,1
Egyéb	4,0	1,5	0,4	1,5	0,6	0,0
Összesen	27,1	9,1	1,5	12,8	2,9	0,8

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripar egyéni vállalkozásainak hitelállománya az előző év azonos időszakához képest 24,2 százalékkal csökkent, értéke 5,6 milliárd forintra mérséklődött 2019. december 31-ére. A piaci hitelállomány részesedése az élelmiszeriparban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományából 27,1 százalékról 64,2 százalékra növekedett. Az ágazatban a hitelek túlnyomó többségét képező beruházási hitelek

aránya nőtt, 2019 negyedik negyedévében közel 50 százalékot (46,9 százalék) képviselt. Ezzel ellentétben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel aránya az előző év azonos időszakához képest csökkent, 19,0 százalékról 13,5 százalékra mérséklődött. Az éven belüli hitelek aránya 44,3 százalékról 34,1 százalékra, az egyéb hitelek részesedése 8,8 százalékról 5,5 százalékra csökkent ezen időszak alatt (14. ábra).

14. ábra: Az élelmiszeripari egyéni gazdaságok hitelállománya hitelcél szerint 2019-ben

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A társas vállalkozások hitelállománya

A nemzetgazdaság hitelállománya 11,3 százalékkal, azaz 844,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét (7455,0 milliárd forint), ezáltal az állomány 8299,5 milliárd forintot tett ki 2019. december 31-én. Az állományból a mezőgazdasági társas vállalkozások 386,7 milliárd forintot, az élelmiszeripari társas vállalkozások pedig 535,7 milliárd forintot tudhattak magukénak. A kettő együttes értéke az állomány növekedésének eredményeképpen az egy évvel ezelőtti (875,5 milliárd forint) 47,0 milliárd forinttal haladta meg, ezáltal 922,4 milliárd forintra nőtt.

A mezőgazdasági és az élelmiszeripari társas vállalkozások részesedése érdemben nem változott egy év

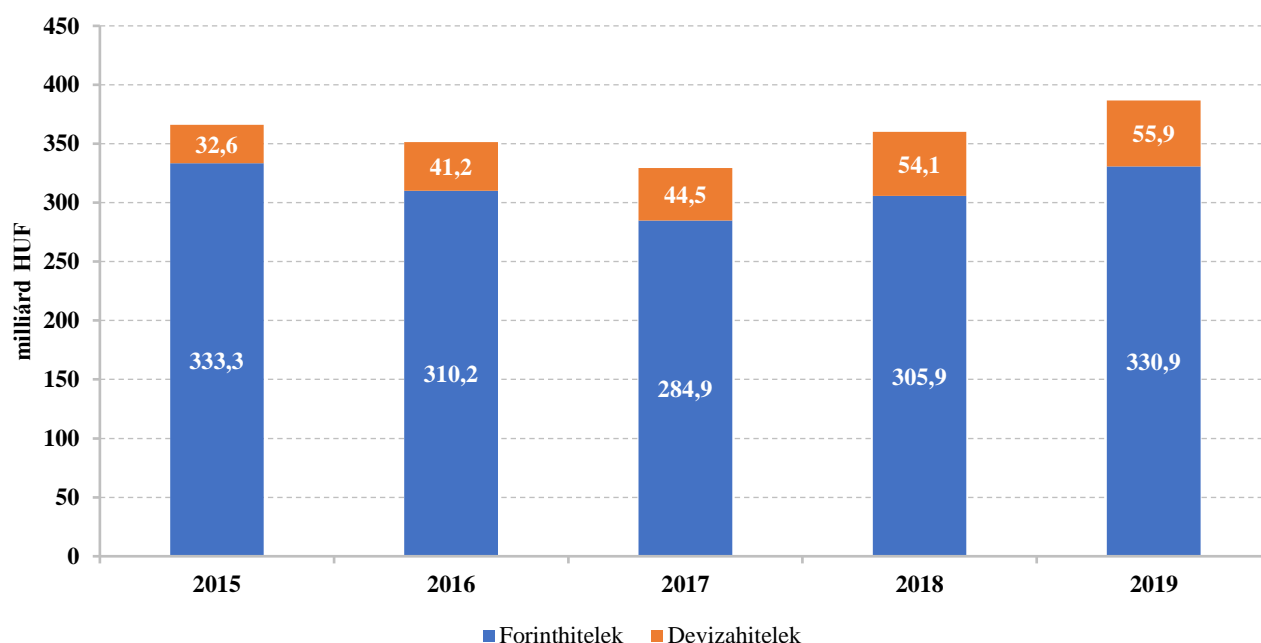
alatt, előbbi a teljes nemzetgazdasági hitelállományból 4,7 százalékot tett ki, utóbbi 6,5 százalékot képviselt. Ez azt jelenti, hogy a két ágazat együttesen a teljes hitelállomány 11,1 százalékát adta.

A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások esetében 7,4 százalékkal, az élelmiszeriparban működőknél 3,9 százalékkal növekedett a hitelállomány az előző év azonos időszakához képest.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományán belül a forintalapú hitelek részaránya kismértékben növekedett, 85,0 százalékról 85,6 százalékra nőtt, ennek megfelelően a devizahitelek részesedése 15,0 százalékról 14,4 százalékra mérséklődött.

A forinthitelek állománya 8,2 százalékkal 330,9 milliárd forintra, a devizahiteleké pedig 3,2 százalékkal 55,9 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (15. ábra).

15. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása adott év december 31-én

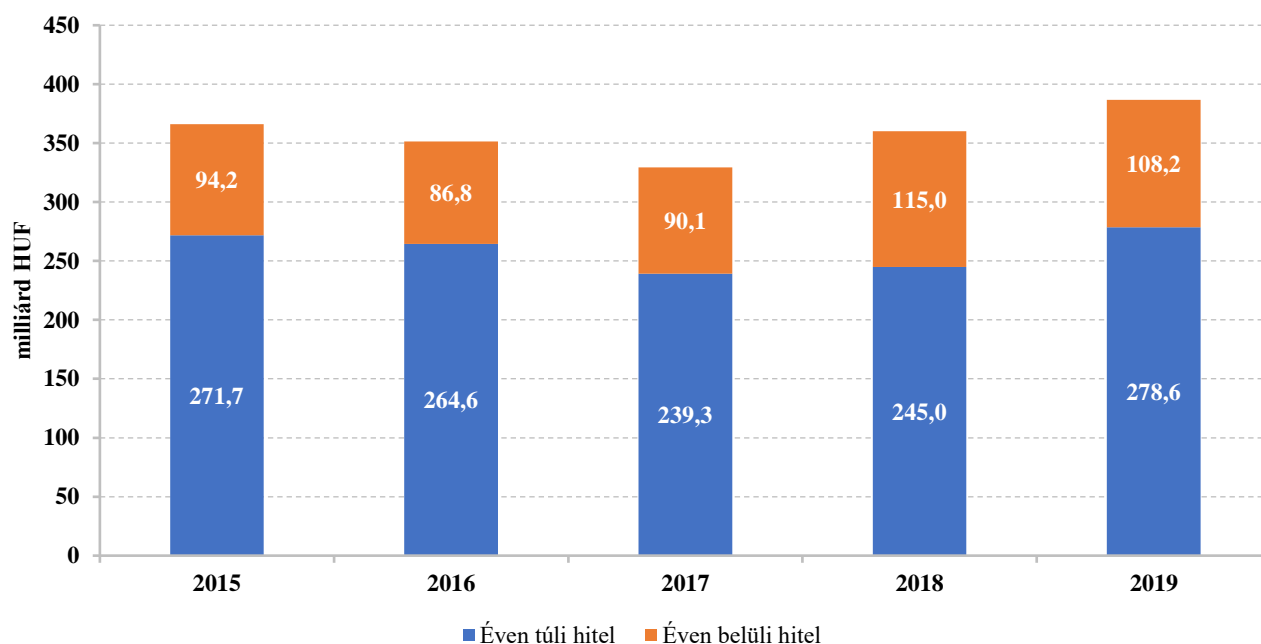
Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági társas vállalkozások hosszú lejáratú (éven túli) hitelállománya 13,7 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, így az állomány 278,6 milliárd forint volt, ami 72 százalékos részesedést jelentett.

A rövid lejáratú hitelek (éven belüli) állománya 5,9 százalékkal csökkent, ezáltal az állomány értéke 108,2

milliárd forintra mérséklődött. Mivel az éven túli hitelek növekedtek, miközben az éven belüliek értéke kevesebb lett, utóbbi részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 4,0 százalékponttal 28,0 százalékra csökkent 2019 negyedik negyedévének végére (16. ábra).

16. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya lejáratát idő szerint adott év december 31-én

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A társas vállalkozások hitelállományáról az Agrárminisztérium is végez adatgyűjtést 2016 I. negyedéve óta, amelynek keretében az agrárfinanszírozásban meghatározó pénzintézetek hitelcél, al- és szakágazati, valamint gazdálkodási forma szerinti részletezettségű adatokat bocsátanak rendelkezésre. Az Agrárminisztérium (AM) adatgyűjtése kismértékben eltér az MNB társas vállalkozások hitelállományát bemutató adatbázisától.⁷

Az AM adatgyűjtése alapján a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 2019 negyedik negyedévének végén 20,8 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értéket, ezáltal az állomány 380,0 milliárd forintra nőtt (13. táblázat). A hitelösszege belül a piaci hitelek értéke közel 70 százalékot (69,7 százalék) képviselt.

A teljes hitelállomány legnagyobb része (41,5 százaléka) a szántóföldi növénytermesztő társas

vállalkozásokhoz, közel azonos aránya (39,3 százalék) pedig az állattenyésztőkhöz került. A kertészeti ágazat részesedése 2,8 százalékot, az egyéb ágazatokban tevékenykedőké 16,4 százalékot tett ki.

A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások hitelállománya 26,2 százalékkal, az állattenyésztési ágazaté 15,9 százalékkal emelkedett egy év alatt. Azon belül is a sertéságazat hitelállománya 21,1 százalékkal, a szarvasmarháé 15,1 százalékkal, a baromfiágazaté pedig 7,3 százalékkal bővült. A kertészeti ágazat hitelállománya az aktuális negyedévben 7,3 százalékkal 10,6 milliárd forintra mérséklődött 2019 végére.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományán belül tovább csökkent a devizaalapú hitelek értéke: a korábbi 14,5 százalék helyett csupán 13,3 százalékot tett ki 2019. december 31-én.

⁷ Az eltérés egyik oka, hogy az AM statisztikája könyv szerinti értéken alapul, míg az MNB bruttó fennálló tőkeösszeghez tartozó záróállományokat használ, ami az ügyféllel szembeni tőkekövetelések összege. A különbség másik oka, hogy a külföldi pénzintézetek magyarországi fióktelepei esetében

az AM csak a 100 milliárd forintot meghaladó mérlegfőösszeggel rendelkező fióktelepektől, míg az MNB a 100 milliárd forint alatti mérlegfőösszeggel rendelkezőktől is gyűjt adatot.

13. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019-ben**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	157,6	77,2	32,2	19,5	20,5	8,3
Állattenyésztés	149,3	61,4	41,5	12,6	20,7	13,2
ebből						
baromfi	45,8	21,2	12,3	2,8	5,8	3,7
sertés	42,8	19,4	9,3	3,6	3,5	7,0
szarvasmarha	54,2	17,2	18,3	5,7	10,9	2,1
Kertészet	10,6	5,4	2,4	1,3	0,6	0,8
Egyéb	62,5	23,9	16,8	9,4	7,6	4,8
Összesen	380,0	168,0	92,9	42,7	49,3	27,0

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági társas vállalkozások számára újonnan folyósított hitelek összege mintegy 50 milliárd forintot tett ki a vizsgált időszakban (14. táblázat).

Az újonnan folyósított hitelállomány legnagyobb része (45,8 százalék) a szántóföldi növénytermesztőkhöz

került, további jelentős hányadát (37,4 százalék) pedig az állattenyésztési ágazat szereplői számára folyósították. A kertészeti ágazat részesedése 2,4 százalékot, az egyéb ágazatban tevékenykedőké 14,3 százalékot jelentett.

14. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan folyósított hitelállománya 2019 IV. negyedévében, kiemelt hitelcélok szerint**

milliárd HUF

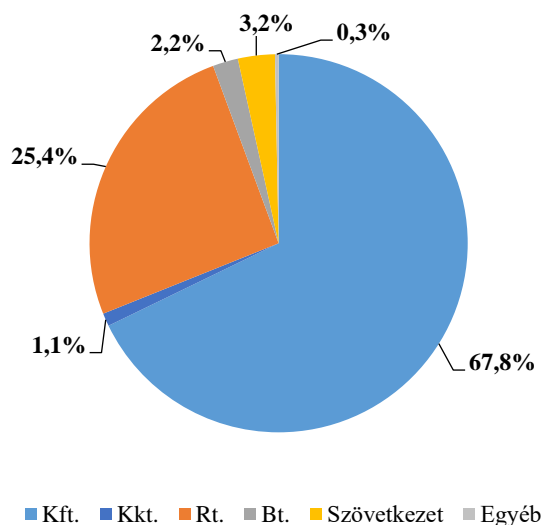
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	22,8	5,0	2,4	4,4	10,5	0,5
Állattenyésztés	18,6	5,0	4,2	2,4	6,3	0,8
ebből						
baromfi	6,0	2,1	1,1	0,8	1,7	0,3
sertés	2,9	0,5	0,4	0,3	1,3	0,3
szarvasmarha	9,0	1,8	2,6	1,2	3,1	0,2
Kertészet	1,2	0,5	0,2	0,2	0,2	0,0
Egyéb	7,1	1,0	0,8	2,0	3,3	0,1
Összesen	49,8	11,5	7,6	9,0	20,3	1,4

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége (93,2 százalék) továbbra is kft.-khez és rt.-khez került 2019 negyedik negyedévének végén. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 3,7 százalékról 3,2

százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban. A bt.-k és a kkt.-k által felvett hitelek együttesen továbbra is alig több mint 3 százalékot jelentettek a teljes hitelállományból (17. ábra).

17. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya gazdálkodási forma szerint 2019-ben**

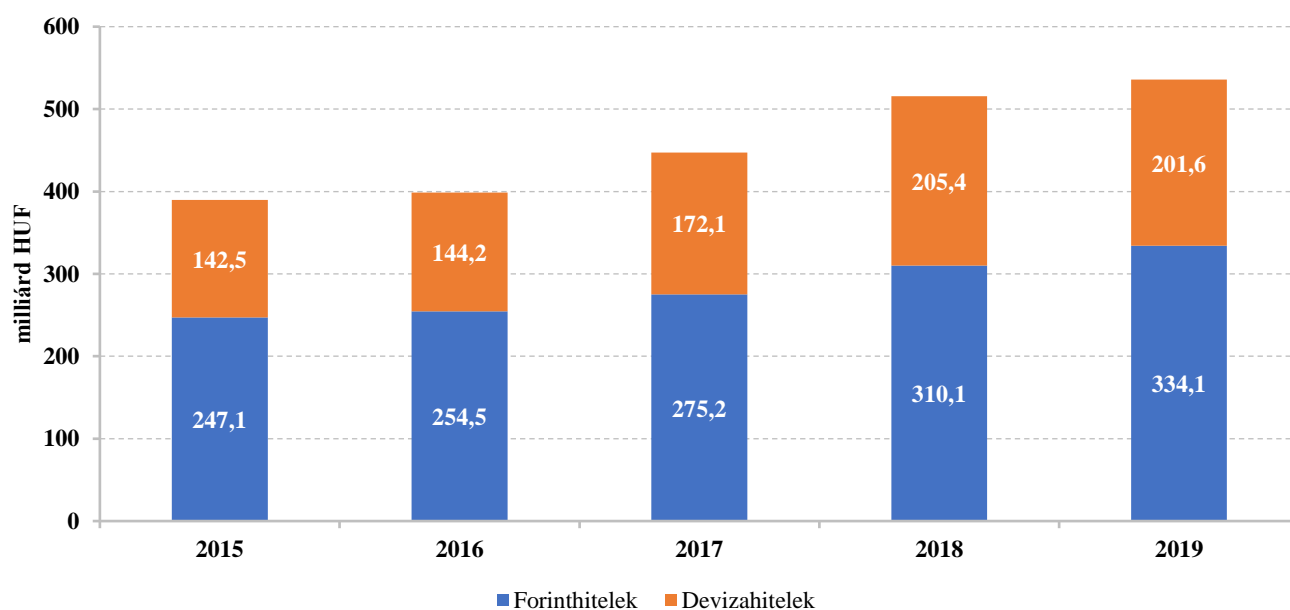

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya 2019 végén is meghaladta a mezőgazdasági társas vállalkozásokét. Mivel ez utóbbi nagyobb mértékben nőtt (7,4 százalék, 26,7 milliárd forint), mint az élelmiszeriparé (3,9 százalék, 20,2 milliárd forint), az ágazatok hitelállományának különbsége mérséklődött a korábbi évhez képest. Az eltérés 155,5 milliárd forintról 149,0 milliárd forintra csökkent.

Az élelmiszeripar 535,7 milliárd forintos hitelállományán belül a forintalapú hitelek állománya 7,7 százalékkal 334,1 milliárd forintra nőtt, miközben a devizahitelek értéke 1,8 százalékkal 201,6 milliárd forintra mérséklődött (18. ábra). Ezáltal a devizahitelek aránya mintegy 40 százalékról 37,6 százalékra csökkent egy év alatt.

18. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya forrás szerint adott év december 31-én**

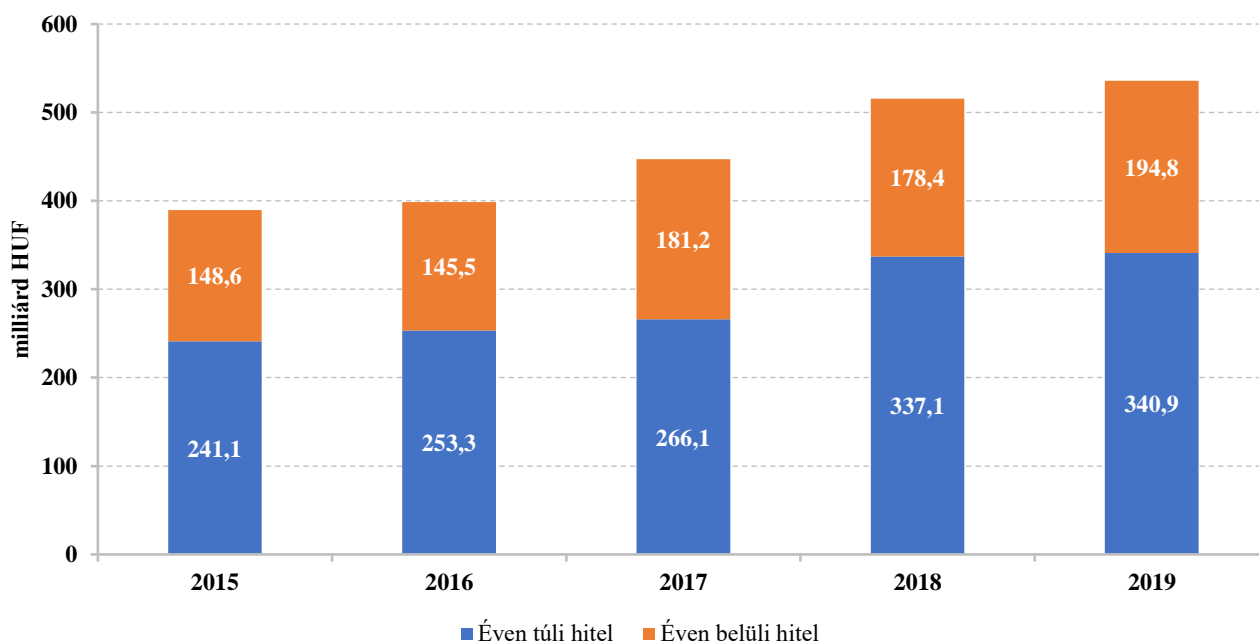
Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál az éven túli hitelek állománya az előző évek számottevő bővülésétől eltérően stagnált, miközben az éven belüli hitelek értéke tovább emelkedett. Az éven túli hitelek értéke 340,9 milliárd forintra, az éven belülieké 194,8 milliárd forintra nőtt egy év alatt. Mindkét lejáratú idő esetében

megállapítható, hogy az állomány az elmúlt öt évet tekintve 2019-ben érte el a legnagyobb értéket (19. ábra).

A hosszú lejáratú hitelek részesedése a teljes hitelállományból 2,7 százalékponttal 65 százalék alá csökkent, miközben a rövid lejáratúaké 5,0 százalékponttal 36,4 százalékra nőtt.

19. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya lejáratú idő szerint adott év december 31-én

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A beruházási hitelek értéke az előző év azonos időszakához képest 3,2 százalékkal 185,1 milliárd forintra, a hosszú lejáratú forgóeszközhiteleké 21,7 százalékkal 110,1 milliárd forintra nőtt. A rövid lejáratú hiteleken belül a folyószámlahitelek állománya 2,4 százalékkal 71,5 milliárd forintra emelkedett, miközben az egyéb éven belüli hitelek állománya 5,6 százalékkal 97,6 milliárd forintra mérséklődött. Az egyéb hitelek állománya jelentősen bővült, 37,5 százalékkal 74,9 milliárd forintra emelkedett (15. táblázat).

A piaci hitelek részesedése a teljes hitelállományból meghaladta a 65 százalékot (65,6 százalék), ezáltal az értéke 354,0 milliárd forintot jelentett 2019 negyedik negyedévében.

A hitelállomány legnagyobb hányada, 36,9 százalék az egyéb élelmiszeripari szakágazatok vállalkozásaihoz köthető. Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba érkezett az élelmiszeripari társas vállalkozások számára folyósított hitelállomány 13,6 százaléka, a húsfeldolgozás, tartósítás

szakágazatba pedig további 11,6 százaléka. A malomipari termék gyártása, a baromfihús-feldolgozása, tartósítása, illetve a haszonállat eledel gyártása szakágazatok részesedése egyaránt 5 százalékot meghaladó, de 10 százalékot el nem érő mértékű volt.

A hitelállomány növekedése is az egyéb élelmiszeripari szakágazatokban növekedett legnagyobb mértékben, az előző év azonos időszakához képest 16,0 milliárd forinttal. Jelentős bővülés a haszonállat-eledel gyártása szakágazatnál volt megfigyelhető, az állomány értéke 13,0 milliárd forinttal emelkedett egy év alatt. A malomipari termék gyártása szakágazat vállalkozásai 6,7 milliárd forinttal, az olaj gyártása szakágazatban tevékenykedők pedig 4,9 milliárd forinttal növelték hitelállományukat a vizsgált időszakban.

Az élelmiszeripari társas vállalkozások újonnan folyósított hiteleinek értéke 91,9 milliárd forint volt 2019 negyedik negyedévében. Ebből a piaci hitelek értéke 68,7 százalékot, azaz 63,1 milliárd forintot tett ki.

A hitelek 36,0 százaléka az egyéb élelmiszeripari

szakágazat tevékenységét szolgálta, emellett az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba került az újonnan folyósított hitelállomány 14,0

százaléka, a húsfeldolgozás, tartósítás szakágazatba további 10,1 százaléka.

15. táblázat: Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019-ben

milliárd HUF

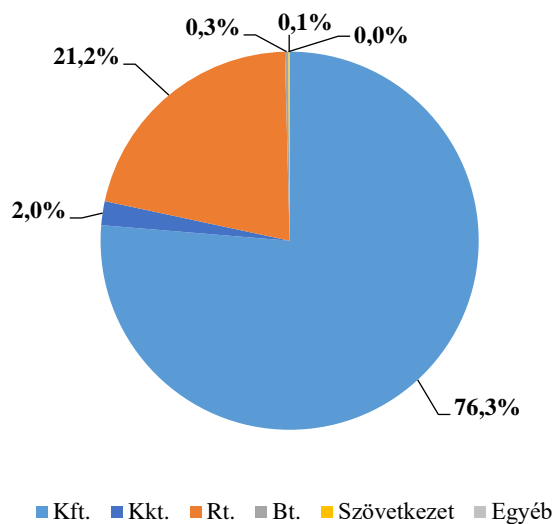
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel- lek	Folyószámla- hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Összesen	539,3	185,1	110,1	71,5	97,6	74,9
Húsfeldolgozás, -tartósítás	62,3	35,6	6,9	7,5	8,8	3,5
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	42,4	15,6	14,0	1,8	4,7	6,2
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	6,8	5,3	0,1	0,5	0,6	0,2
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	1,6	0,3	0,2	0,4	0,6	0,2
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	73,3	11,2	14,8	2,9	28,4	16,0
Olaj gyártása	19,5	7,8	0,8	6,6	2,0	2,3
Tejtermék gyártása	21,3	7,8	4,2	5,9	3,0	0,4
Malomipari termék gyártása	45,9	3,7	5,6	14,9	19,3	2,4
Kenyér, friss pékáru gyártása	17,8	7,0	2,2	4,1	3,1	1,4
Tésztafélék gyártása	12,5	3,7	2,6	1,5	1,0	3,7
Tartósított lisztesáru gyártása	2,6	1,1	0,6	0,3	0,1	0,5
Haszonállat-eledel gyártása	31,4	1,9	7,0	2,0	5,9	14,6
Hobbiállat-eledel gyártása	3,0	1,4	1,1	0,1	0,4	0,0
Egyéb élelmiszeripar	198,8	82,7	50,0	23,1	19,7	23,4

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a kft.-k és rt.-k fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 97,5 százalék volt 2019. december 31-én. Legkisebb hitelállománnyal a szövetkezetek és bt.-k

rendelkeztek, hitelfelvevő képességüket a kedvezményes élelmiszeripari hitelprogramok erősíthetik a jövőben (20. ábra).

20. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya gazdálkodási formák szerint 2019-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

A kedvezményes finanszírozású konstrukciók célja elsősorban az, hogy fejlesztési, kitörési esélyt adjanak az átlag alatti jövedelmezőségű mezőgazdasági ágazatoknak (elsősorban az állattenyésztési és egyes kertészeti ágazatoknak) olyan hitelek segítségével, amelyek alacsony kamata a mezőgazdaság és az élelmiszeripar esetében is biztosítja a beruházások megtérülését, továbbá hosszú távú forgótőkét nyújtsanak a tőkehiányos ágazatnak. Az Agrárminisztérium az ágazatok kedvezményes finanszírozását alapvetően az MFB által működtetett kedvezményes hitelkonstrukciókkal, valamint a költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programokkal igyekszik biztosítani, amelyeket a Növekedési Hitelprogram különböző szakaszai is kiegészítettek. E kedvezményes eszköztárra támaszkodva a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások fennálló hitelállománya a következő hitelprogramok keretében került kihe-lyezésre:

- a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (továbbiakban: MFB Zrt.) által működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási programok;
- költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok;
- az MNB által 2013. szeptember 1-jén elindított Növekedési Hitelprogram;
- az MNB által 2015. március 16-án elindított Növekedési Hitelprogram+;
- az MNB által 2016. januárban elindított Növekedéstámogató Program (lásd részletesen az NHP Hitelprogramon belüli fejezetben);
- az MNB által 2019. január 1-jén elindított NHP részét képező NHP fix konstrukció;
- döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok.

MFB-hitelprogramok

Az MFB Zrt. által működtetett agrárfinanszírozási programok közös eleme a szektorális irányultság, amelynek alapján biztosított, hogy a program forrásait csak a megcélzott hitelfelvevői kör veheti igénybe a fel-tételrendszerben meghatározott célra, továbbá az MFB Zrt. által felszámított kedvezményes kamat a hitelprog-ramok esetében a bevont devizaforrások és a forint piaci kamatszintjének különbözetén alapszik. A hitelprog-ramok forinthatelre devizakamatot számítanak fel, és amennyiben az MFB Zrt.-nek ebből vesztesége száрма-zik, a központi költségvetés egy árfolyamgarancia-meg-állapodás alapján a bank számára megtéríti ezeket a veszteségeket.

Az MFB Zrt.⁸ az AM-mel történő együttműködés-ben 2015-ben három hitelprogramot – MFB Agrár For-góeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – indított, amelyekből közvetlenül vagy közvetítőkön keresztül 2016-ban és 2017-ben is részesültek a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállal-kozások. Az MFB Zrt. a forgóeszköz-hitelprogramokkal alapvetően az agrárium három szegmensét célozta meg: mezőgazdasági termelés (kiemelten az állattenyésztés versenyképességének növelése), forgóeszközhitel bizto-sítása a zöldség-gyümölcs termelői csoportoknak, terme-lői szervezeteknek, illetve az élelmiszeripar versenyké-pességének növelése. A forgóeszköz-hitelprogramok ke-retében összesen 29 milliárd forint hitelösszeg áll a vál-lalkozások rendelkezésére. A hitelprogramok a piacon el-érhető egyik legalacsonyabb kamatú, államilag támoga-tott agrárforgóeszközhitel-konstrukciónak minősülnek.

A 6 milliárd forint keretösszegű (amelyből 4 milliárd forint a nagy- és középvállalatok, 2 milliárd forint a kis-és mikrovállalkozások számára elkülönítve) **MFB Élel-miszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020** az élel-miszeripari vállalkozások – maximum 6 éves lejáratú – forgóeszköz-finanszírozása által segíti elő az élelmiszer-ipar versenyképességét. Felhasználható forgóeszközhitel kiváltására is. A vállalkozások által felvehető hitel ösz-szege 50–500 millió forint között lehet, aminek éves ka-mata 3 havi EURIBOR + RKAF⁹ + legfeljebb 3,5 száza-lék hitelintézeti kamatfelár. Az AM a hitelprogramhoz

⁸ Az elmúlt években a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások szá-mára elérhető programokról (közvetlenül vagy közvetve az agráriumhoz kapcsolódva) bővebb információ a Pénzügyi Hírlével korábbi számaiban ta-lálható.

⁹ Az RKAF az MFB refinanszírozási kamatfelára, amelynek mértéke évente változó.

60 százalékos, de maximum 4 százalékpontos költségvetési kamattámogatást biztosít csekély összegű támogatásként, a hitel éves kamata így mintegy 2,2 százalék körül alakult.

Az **MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020** összesen 8 milliárd forint keretösszegben 2–7 éves futamidejű forgóeszközhitelt (forgóeszköz beszerzésére) biztosít a zöldség- és gyümölcstermékpályán működő termelői szervezeteknek és előzetesen elismert zöldség-, gyümölcstermelői csoportoknak, valamint az egyéb mezőgazdasági és erdészeti termékpályán működő, minősített elismeréssel rendelkező termelői csoportoknak. A felvehető hitel összege 50–250 millió forint lehet, aminek kamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3 százalék/év. Ezen hitelprogram keretében felvett hitelekhez – hasonlóan az MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020-hoz – az AM 60 százalékos kamattámogatást biztosít, így a hitelek éves kamatlába mintegy 2 százalékos szint körül alakult.

A 15 milliárd forintos keretösszegű **MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020** a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások, továbbá a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha állattenyésztési ágazatban tevékenykedő termeltetők számára nyújt maximum 6 éves futamidejű hitelt. A hitel összege 1–50 millió forint (termeltetők esetében maximum 500 millió forint) lehet, aminek hitelkamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3,5 százalék/év. Az AM ehhez a hitelprogramhoz is 60 százalékos kamattámogatást biztosít, így a hitelek éves kamatlába mintegy 2,2 százalék.

Az **MFB-NHP Földvásárlási Hitelprogram célja az volt**, hogy segítse az árverés útján értékesített állami tulajdonú földek megvásárlását. A hitelszerződés megkötésére eredetileg 2016. december 31-ig volt lehetőség, de a program keretében szerződéskötésre legkésőbb 2017. március 30-ig kerülhetett sor. A hitelkeret összege 150 milliárd forint, amit a kormány február

végén megemelt, így az éven túli lejáratú forintalapú beruházási hitel összege 250 milliárd forintra nőtt. A felvehető hitel összege minimum 3 millió forint, a maximális hitelérték pedig a 300 millió forintot nem haladhatja meg (üggyfelenként sem). A hitel futamideje legfeljebb 20 év, 0–10 év között fix 1,95 százalék/év kamatozású.

Az MFB meghirdette az **MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Vevőfínanszírozási Hitelprogramot** és az **MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Vevőfínanszírozási Zárt Végű Pénzügyi Lízing Programot**, melyek együttes kerete 50 milliárd forint, valamint az MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Gépgyártó- és Forgalmazó Fínanszírozási Hitelprogramot 30 milliárd forintos kerettel a mezőgazdasági gépek gyártásával, forgalmazásával foglalkozó cégek, illetve a kis- és közép vállalkozások számára.

A vállalkozások beruházási és versenyképesség-növelő tervei támogatására az MFB meghirdette az MFB Versenyképességi Hitelprogramját 100 milliárd forint keretösszeggel, amely az agrár és nem agrár kis- és közép vállalkozások mellett a nagyvállalkozások számára is elérhető.

A mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazat vállalkozásaihoz kihelyezett kedvezményes hitelek fennálló állománya 2019. december 31-én 92,2 milliárd forintot tett ki, amely összeg 7,8 százalékkal volt kisebb a megelőző évinél. A mezőgazdaság kedvezményes hitelállományból való részesedése 94,9 százalékról 86,3 százalékra csökkent, ezáltal az élelmiszeripar részaránya 5,1 százalékról 13,7 százalékra nőtt.

A mezőgazdaság kedvezményes hitelállományából a szántóföldi növénytermesztők 74,5 százalékot, az állattenyésztéssel foglalkozók 12,5 százalékot, a kertészeti ágazatban tevékenykedők pedig 7,4 százalékot tudhatnak magukénak 2019. december 31-én (16. táblázat).

16. táblázat: **Az MFB-hitelek fennálló állománya a mezőgazdaságban, 2019. december 31.**

					milliárd HUF
Megnevezés	Szántóföldi	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok			0,0		0,0
Társas vállalkozások	59,2	5,9	9,9	4,5	79,5
ebből					
Mikrovállalkozás	55,0	5,8	9,5	4,3	74,7
Kisvállalkozás	1,2	0,0	0,3	0,2	1,7
Középvállalkozás	1,9		0,0	0,0	1,9
Nagyvállalkozás	1,3				1,3
Nem besorolható*	0,0	–	–	0,0	0,0
Összesen	59,2	5,9	9,9	4,6	79,5

Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripari vállalkozások fennálló MFB-hiteleinek értéke több mint másfélszeresére nőtt, így az állomány 12,6 milliárd forintot tett ki. A hitelállományon belül a legnagyobb arányban a mikrovállalkozások hitelállománya nőtt – 0,6 milliárd forintról 6,3 milliárd forintra

–, ezáltal a részesedésük a teljes állomány felét tette ki. A kisvállalkozások részesedése 17,7 százalék, a nagyvállalkozásoké 14,8 százalék, a középvállalkozásoké pedig 9,6 százalék volt a vizsgált időszakban (17. táblázat).

17. táblázat: **Az MFB-hitelek fennálló állománya az élelmiszeriparban, 2019. december 31.**

		milliárd HUF
Megnevezés	Hitelek értéke	
Egyéni gazdaságok		
Társas vállalkozások	11,6	
ebből		
Mikrovállalkozás	6,3	
Kisvállalkozás	2,2	
Középvállalkozás	1,2	
Nagyvállalkozás	1,9	
Nem besorolható*	1,0	
Összesen	12,6	

Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az MFB Zrt. különböző agráriumot célzó hitelprogramjai keretében kihelyezett állományok adatait a 21. és 22. táblázat tartalmazza, amelyek közül kiemelést

érdemel a Földvásárlási Hitelprogram keretében jóváhagyott 116,9 milliárd forintos hitelösszeg.

Kedvezményes EXIM-konstrukciók

A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladatát közös szervezetben és megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az export-tevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez. A rövid lejáratú hitelek 6–24 hónap, a közép-/hosszú lejáratú hitelek 2–5 év futamidejűek.

Feldolgozott mezőgazdasági termék(ek)et¹⁰ előállító exportáló vállalkozások számára rendelkezésre álló konstrukciók:

- kedvezményes kamatozású, rövid lejáratú (6–24 hónap) export-előfinanszírozó hitelek forgóeszköz-finanszírozásra;
- kedvezményes kamatozású, közép-/hosszú lejáratú (2–5 év) export-előfinanszírozó hitelek beruházásra és forgóeszköz-finanszírozásra;
- kedvezményes kamatozású, közép-/hosszú lejáratú (2–5 év) vevőhitel a külföldi vevő meghitelezésére;
- versenyképesség-növelő belföldi forgóeszköz- és beruházási hitel, melynek nem feltétele az export;

- rövid, illetve közép-/hosszú lejáratú biztosítások a halasztott fizetésben rejlő fizetési kockázat, illetve a magas kockázatú országok kereskedelmi és politikai kockázatának lefedésére;
- követelésvásárlás, faktoring: halasztott fizetésű megállapodásnál az eladó a számla esedékessége előtt hozzájuthat az áru ellenértékéhez.

Nem feldolgozott mezőgazdasági termék(ek)et¹¹ előállító vállalkozások számára rendelkezésre álló konstrukciók:

- rövid lejáratú biztosítások a halasztott fizetésben rejlő fizetési kockázat, illetve a magas kockázatú országok kereskedelmi és politikai kockázatának lefedésére;
- követelésvásárlás, faktoring: halasztott fizetésű megállapodásnál az eladó a számla esedékessége előtt hozzájuthat az áru ellenértékéhez.

Az Eximbank által agrárvállalkozások részére nyújtott exportösztönző hitelek értéke 13,6 százalékkal csökkent, ezáltal az állomány értéke 124,3 milliárd forintra mérséklődött egy év alatt.

Az Eximbank által biztosított kedvezményes hitelek túlnyomó többsége továbbra is az élelmiszeripar finanszírozását szolgálta, összesen 116,8 milliárd forint értékben. A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 8,1 milliárd forintot jelentett a vizsgált időszakban.

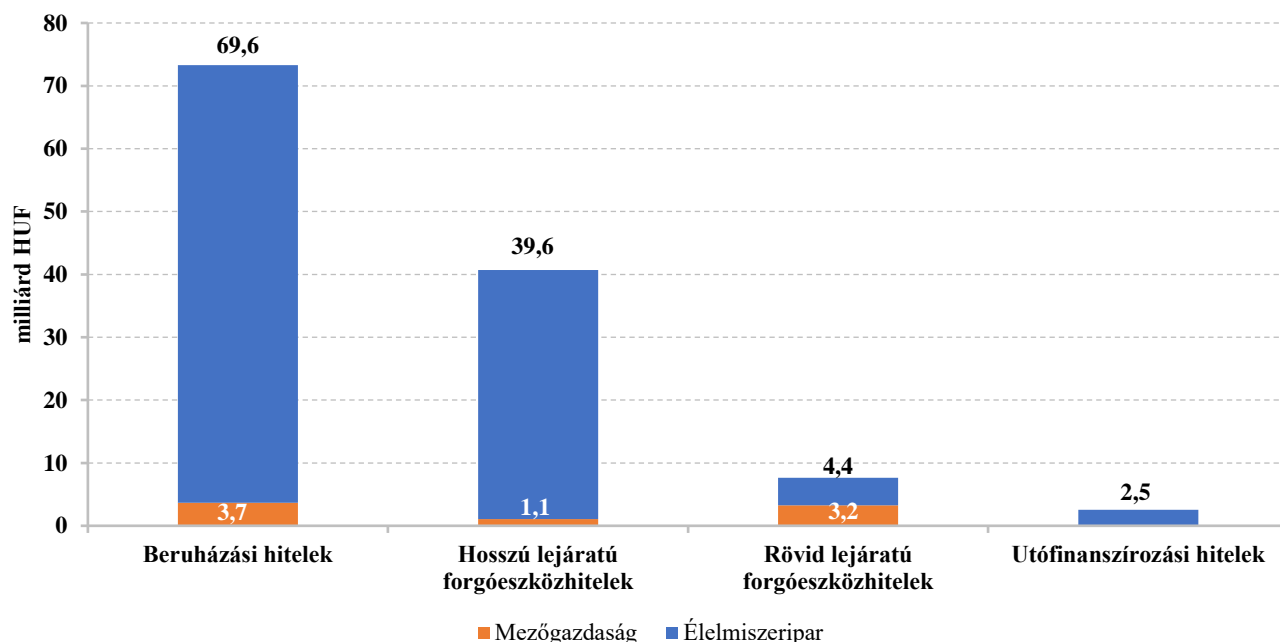
A fennálló hitelállományon belül az export-előfinanszírozási hitel továbbra is 98 százalék körüli részesedéssel bírt. Az utófinanszírozási hitelek aránya ennek megfelelően mintegy 2 százalékot tett ki az aktuális negyedévben. Az előfinanszírozási hiteleken belül a beruházási hitelek domináltak, állományuk 73,3 milliárd forintot ért el 2019 végén. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya 40,7 milliárd forintot, a rövid lejáratú hiteleké 7,7 milliárd forintot jelentett (21. ábra).

¹⁰ A mezőgazdasági termék(ek) feldolgozása (mezőgazdasági terméken végrehajtott bármely olyan művelet, amely esetében a keletkező termék szintén mezőgazdasági terméknek minősül, kivéve a mezőgazdasági üzemben végzett, az állati vagy növényi termékek első értékesítésre való előkészítéséhez

szükséges tevékenységeket) – azaz a kezdeti feldolgozási szint alá nem tartozó tevékenység (TEÁOR 10–11) – során előállított termék(ek).

¹¹ Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) I. számú mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek a kezdeti feldolgozási szintig.

21. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban lejárat és ágazat szerint 2019. december 31-én**

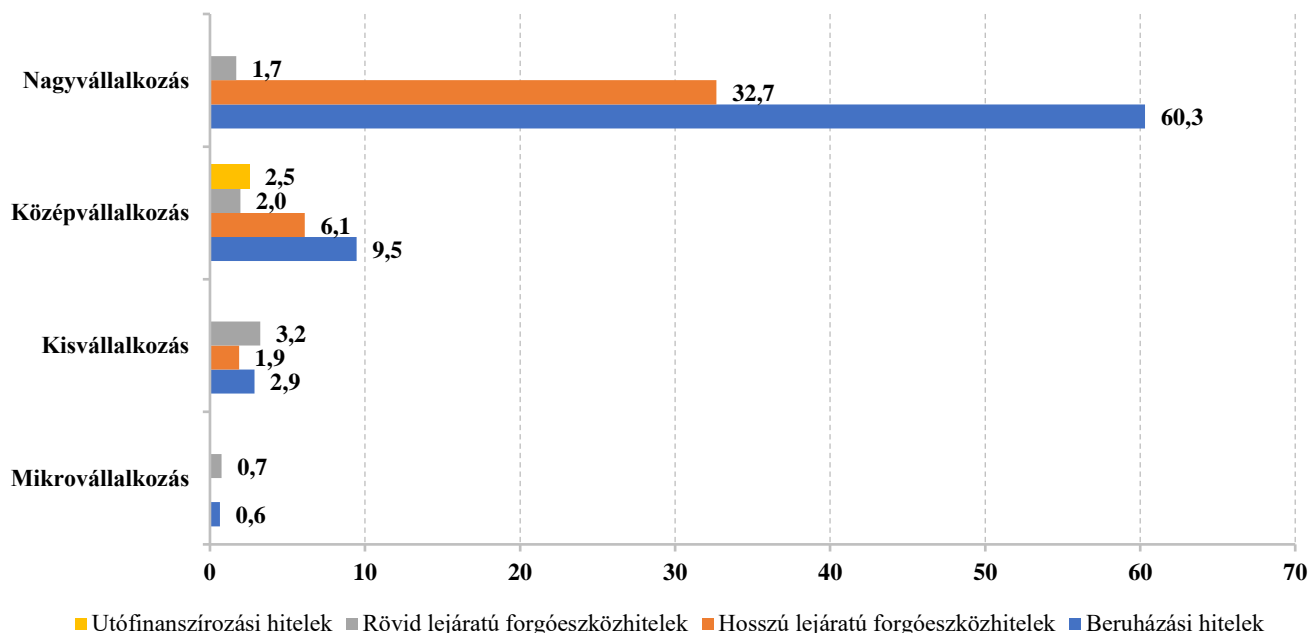
Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (92,4 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 114,8 milliárd forintot jelentett.

A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül 2019 negyedik negyedévében is a beruházási hitelek domináltak, amelyet a hosszú lejáratú forgóeszközhitel követek (22. ábra). A középvállalkozásoknál szintén a

hosszú lejáratú hitelek voltak túlsúlyban. A kis- és a mikrovállalkozások korábban kizárólag beruházási és hosszú lejáratú forgóeszközhitelt vettek fel, azonban 2019 végén a rövid lejáratú forgóeszközhitel-állományuk a kisvállalkozások esetében csaknem elérte, a mikrovállalkozásoknál pedig meg is haladta a hosszú lejáratúakét.

22. ábra: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban lejárat és méret szerint 2019. december 31-én

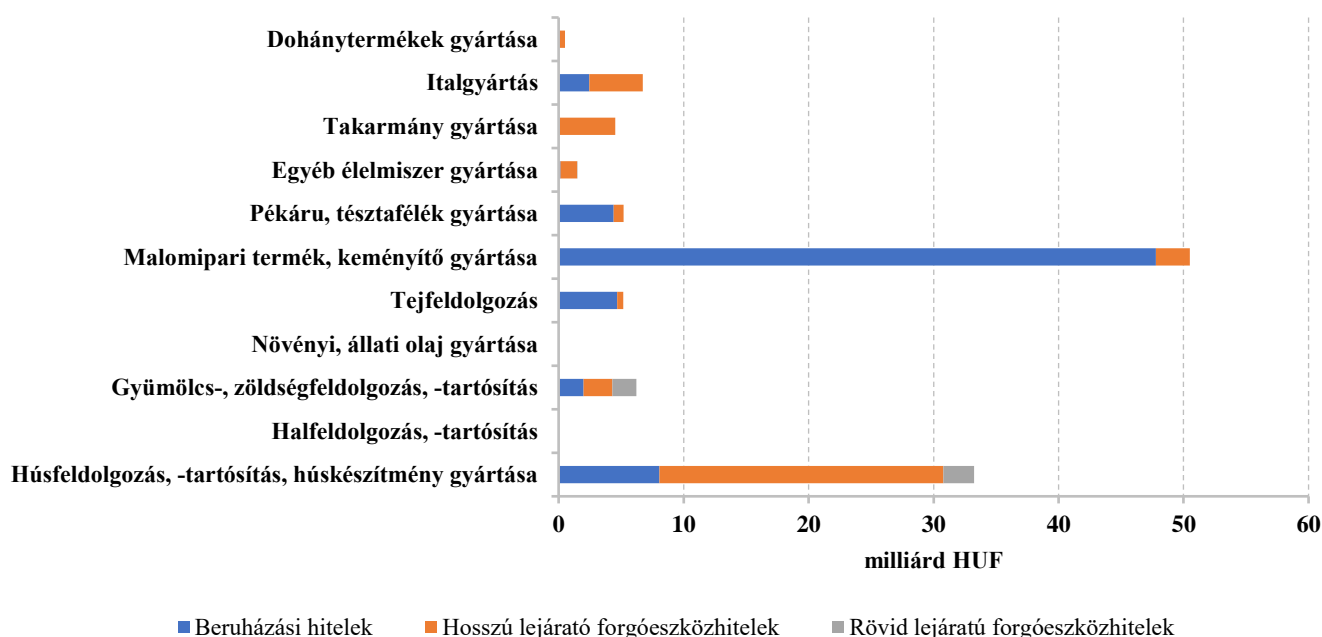

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az exportösztönző hitelek tekintetében a malomipari termék, keményítő gyártása, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazat és az italgyártás, valamint a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás érdemel kiemelés, amely szegmensek az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek 85,4 százalékát tudhatták magukénak. Ez az arány az

előző év azonos időszakában 3,6 százalékponttal volt magasabb. A többi al- és szakágazat részesedése együttesen 16,9 milliárd forintot jelentett. A malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitelből 43,5 százalékot képviselt (23. ábra).

23. ábra: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya az élelmiszeriparban lejárat és szakágazatok szerint 2019. december 31-én

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

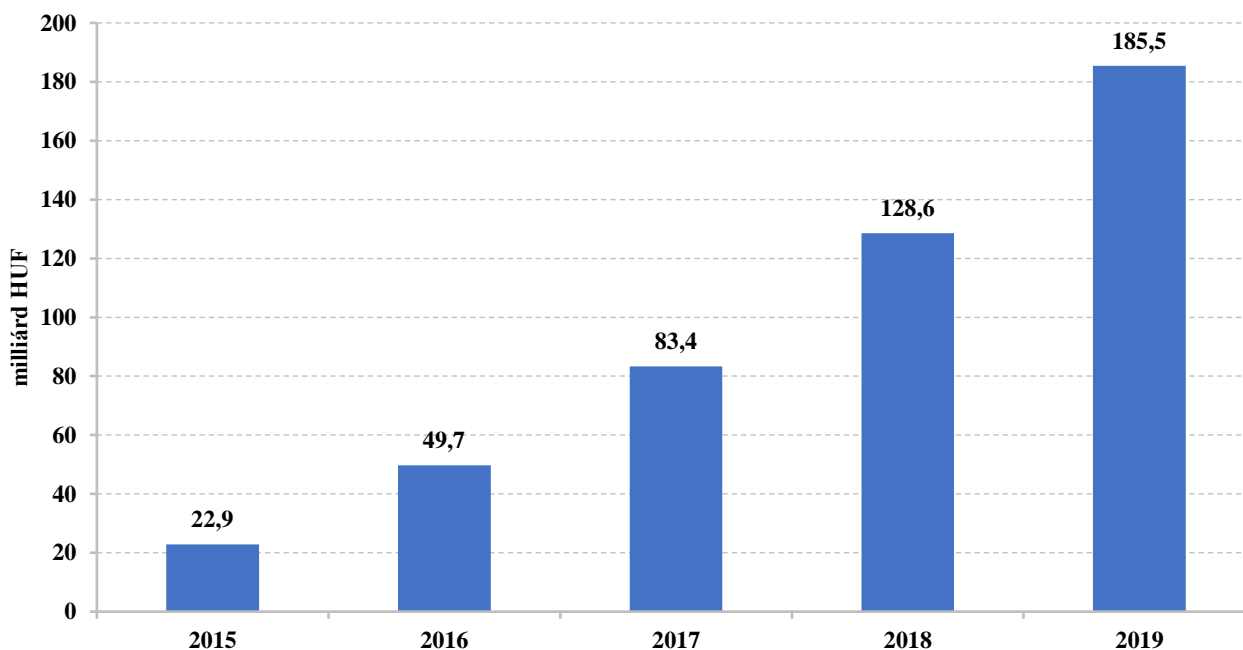
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, ami 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára¹².

A mezőgazdasági és az élelmiszeripari vállalkozás-

ok ASZK Folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye tovább nőtt, a szerződések száma 35,8 százalékkal 17 557 darabra, a leszerződött összeg 44,2 százalékkal 185,5 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Az ASZK-hitelállomány népszerűségét mutatja, hogy a növekedés dinamikája továbbra sem veszített lendületéből (24. ábra).

24. ábra: **A ténylegesen leszerződött Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitelhez kapcsolódó hitelkeretösszeg kumulált nagyságának alakulása adott év december 31-én**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A leszerződött folyószámlahitel-keret 87,3 százalékát, 161,8 milliárd forintot a mezőgazdasági szektor vállalkozásai igényelték, miközben az élelmiszeriparba a hitelkeret 12,7 százaléka, 23,6 milliárd forint került.

A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok 116,5 milliárd forint hitelállományának 64,3 százaléka a családi gazdaságokhoz, 29,5 százaléka az egyéni vállalkozókhoz, 6,2 százaléka pedig az őstermelőkhöz tartozott 2019 negyedik negyedévében. A társas vállalkozások által igénybe vett 45,3 milliárd forint hitelállomány túlnyomó többségét (66,0 százalékat) a mikrovállalkozások tudhatták magukénak.

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások hitelállománya 56,7 milliárd forintról 80,2 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A szántóföldi növénytermesztők közül kiemelkedő a családi gazdaságok által

leszerződött 47,9 milliárd forintos összeg, amely az előző év azonos időszakához képest 14,4 milliárd forintra volt nagyobb. Markáns növekedést tudtak felmutatni továbbá az egyéb ágazatba tartozó vállalkozások és az állattenyésztéssel foglalkozók. Előbbinél a hitelállomány 11,5 milliárd forintra, utóbbinál pedig 8,3 milliárd forintra bővült egy év alatt. A kertészeti ágazatban tevékenykedőknél 6,2 milliárd forintra nőtt a hitelállomány az előző év azonos időszakához képest.

Az élelmiszeripari ágazat 23,6 milliárd forintos folyószámlahitel-állományának túlnyomó többségét (20,5 milliárd forint) a társas vállalkozások adták, azon belül is a szerződött hitelösszeg legnagyobb része (11,8 milliárd forint) a mikrovállalkozásokhoz került (18. táblázat).

¹² Részletesebb tájékoztatás a Pénzügyi Hírlevél 2019. 3. számában.

18. táblázat: **Az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel-keret összegének kumulált nagysága (ténylegesen leszerződött összeg) a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban, 2019. december 31.**

milliárd HUF

Ágazat	Egyéni				Társas			
	őstermelő	egyéni vállalkozó	családi gazdaság	összesen	mikro-vállalkozás	kis-vállalkozás	közép-vállalkozás	összesen
Mezőgazdaság	7,2	34,4	74,9	116,5	29,9	13,6	1,8	45,3
ebből								
Állattenyésztés	1,8	7,8	8,7	18,3	5,3	2,3	0,7	8,4
Egyéb	0,5	9,2	11,4	21,2	11,3	7,0	1,1	19,4
Kertészet	1,2	3,6	6,9	11,7	1,9	0,8	–	2,6
Szántóföldi növénytermesztés	3,7	13,7	47,9	65,3	11,4	3,5	0,1	14,9
Élelmiszeripar	0,1	2,4	0,7	3,2	11,8	7,9	0,8	20,5
Összesen	7,3	36,7	75,7	119,7	41,7	21,5	2,6	65,8

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás.

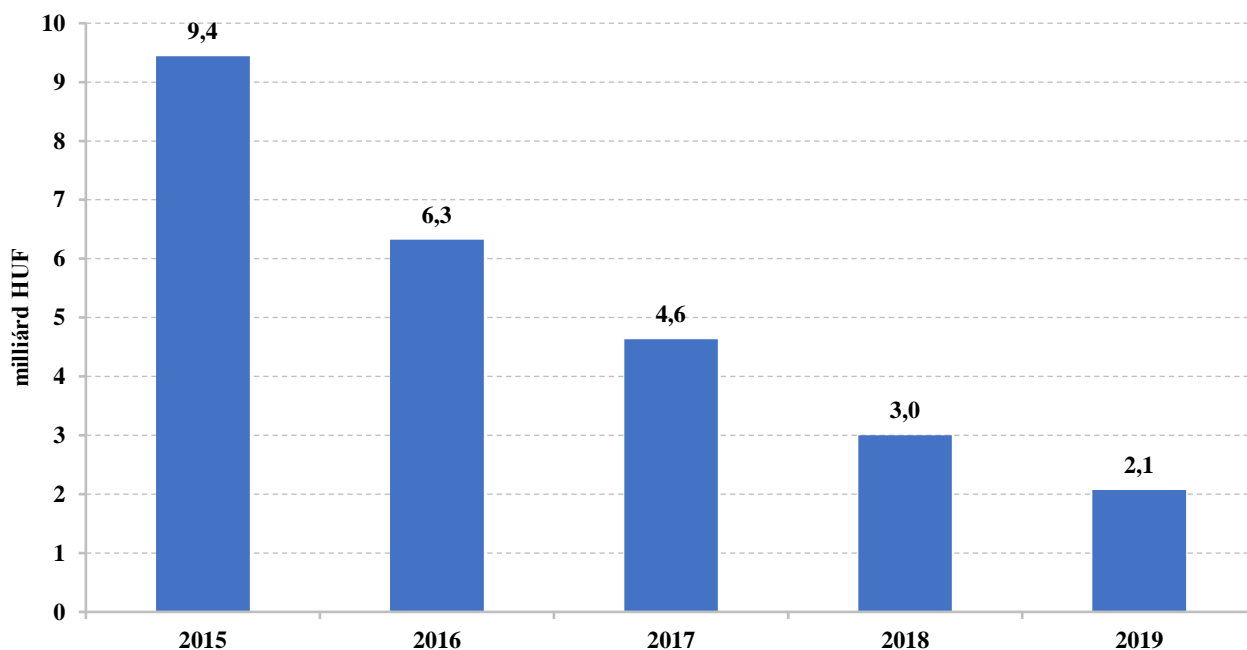
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok

A kamattámogatás és állami kezességvállalás mellett indított (érvényben lévő és kifutó) hitelprogramokról az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban

(továbbiakban: OSAP) gyűjtenek adatokat. A döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok kint lévő állománya 2,1 milliárd forint volt 2019 negyedik negyedévének végén (nem beleértve a 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján nyújtott beruházási és lízing-kamattámogatást) (25. ábra).

25. ábra: Kifutott kamattámogatott hitelek és kölcsönök állománya adott év december 31-én

Megjegyzés: Az ábra a régi, kifutó hitelállomány értékeit tartalmazza, nem beleértve a 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján nyújtott beruházási és lízing-kamattámogatást.

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok közül a jelenleg felfüggesztés alatt álló beruházási hitelkamat-

és lízingdíj-támogatást nyújtó 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján kibocsátott hitelállomány 2019 negyedik negyedévének végén 694 millió forint volt.

Növekedési Hitelprogram

A Magyar Nemzeti Bank Növekedési Hitelprogram három szakaszában együttvéve 1700 milliárd forintnyi hitel- és lízingügylet fedezte az új beruházások finanszírozását. A program hatására a korábban tapasztalt kkv-hitelezés 5-7 százalékos visszaesése megállt, sőt növekedésnek indult és 2016-ban már 5-10 százalék közötti sávba került. Az MNB becslése szerint az NHP a 2013–2017 közötti időszakban 2-2,5 százalékponttal járult hozzá a gazdaság növekedéséhez, ami éves szinten 0,3-0,8 százalékpontos bővülést jelentett.

A Magyar Nemzeti Bank 2019. január 1-jén elindította az NHP részét képező NHP fix konstrukciót, amellyel a hazai kkv-hitelezés szerkezetét kívánja egészségesebb irányba terelni azáltal, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások hosszú lejáratú, rögzített kamatozású hitelhez jutásának lehetőségeit javítja. Az NHP fix keretében 1000 milliárd forint összeg áll a vállalkozások rendelkezésére. A programban a jegybank 0 százalékos kamatozású, legfeljebb 10 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a hitelintézeteknek, amit azok egyrészt egy felülről korlátozott éves költség mellett kölcsön vagy pénzügyi lízing formájában továbbhiteleznek a kkv-knak, másrészt ugyanezen cél érdekében refinanszíroznak pénzügyi vállalkozásokat.¹³

Az NHP I. szakaszában a mezőgazdaság és az élelmiszeripar számára kihelyezett hitelállomány 2019. december 31-én 10,2 milliárd forint volt, amely 6,6 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakától. Az NHP első szakaszának keretében kihelyezett hitelek

túlnyomó többségét, 86,0 százalékát továbbra is a mezőgazdasági hitelek (őstermelőkkel együtt) tették ki (8,8 milliárd forint), miközben az élelmiszeripari vállalkozások számára kihelyezett összeg (1,4 milliárd forint) 14,0 százalékos részesedést jelentett. A hitelek zöme mindkét ágazatban hitelkiváltásra irányult, illetve beruházási hitel formájában került folyósításra.

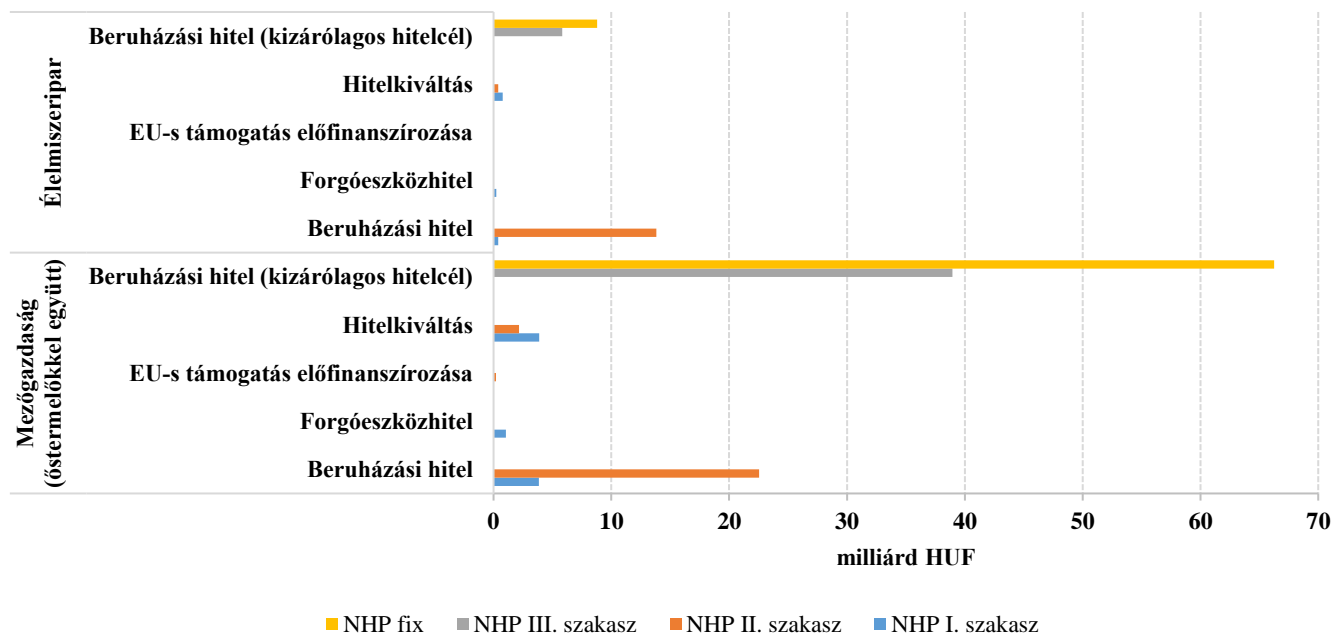
A második szakaszhoz és az NHP+ konstrukcióhoz kapcsolódóan az agrárgazdaság fennálló hitelállománya 39,1 milliárd forintot tett ki, amelyből szintén a mezőgazdaság részesedett nagyobb mértékben (63,7 százalék). Az NHP II. szakaszának hitelállománya 24,8 milliárd forinttal csökkent egy év alatt. Az ágazatok közül a mezőgazdaság hitelállománya mérséklődött nagyobb mértékben, összességében 20,2 milliárd forinttal, emellett az élelmiszeripar is csökkent, 4,7 milliárd forinttal.

Az NHP III. szakasza keretében kihelyezett beruházási hitelek fennálló állománya 11,4 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszaki értékétől, így az agrárágazatban 44,8 milliárd forint hitel került kihelyezésre kizárólagos beruházási céllal 2019. december 31-ig. Ebből szintén a mezőgazdaság részesedése volt a nagyobb, 87,0 százalék, miközben az élelmiszeripar 13,0 százalékot tett ki.

Az NHP fix konstrukció esetében dinamikus növekedés látható: az előző negyedévhez képest 18,5 milliárd forinttal nagyobb összeg, 75,1 milliárd forint kihelyezése valósult meg a programhoz kapcsolódóan a negyedeik negyedévben. Ebből 66,3 milliárd forintot a mezőgazdasági vállalkozások számára folyósítottak, az élelmiszeriparba pedig 8,8 milliárd forint került (26. ábra).

¹³ Forrás: MNB Terméktájékoztató a Növekedési Hitelprogram Fix keretében folyósított refinanszírozási hitelek igénybevételének módjáról és feltételeiről.

26. ábra: Az NHP egyes szakaszaiban nyújtott hitelek fennálló állományának alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari társas vállalkozásoknál, 2019. december 31.

Megjegyzés: Európai uniós hitel – uniós támogatások előfinanszírozására folyósított hitel 2019. december 31-én fennálló állomány alapján. Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat és a családi gazdálkodókat.

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A Növekedési Hitelprogram első két szakaszában kiemelkedő érdeklődés mutatkozott az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (Garantiqa) kezessége iránt. A hitelprogram nagy eredménye volt, hogy az agrárszektor a különböző támogatott hitelprogramokkal mint olcsó forrással korábban nem nagyon tudott élni. Ennek általában a támogatási szabályok vetettek gátat. Ezzel ellenében az NHP nem tartalmazott támogatási korlátot.

Az NHP kivezetését követően jelentősen mérséklődött a garanciaszervezetek által nyújtott hitelállomány volumene. A program keretében az AVHGA és a

Garantiqa által kezességvállalásban részesített hitelállomány értéke 2017 második fél évében csökkenésnek indult, amely következtében a mezőgazdasági szektor vállalkozásainak garantált hitelállománya 9 milliárd forint alá, az élelmiszeripar vállalkozásoké pedig 4,4 milliárd forintra csökkent 2019 negyedik negyedében (19. táblázat).

Az NHP fix konstrukció keretében nyújtott garantált hitelállomány értéke jelentősen emelkedett, az előző negyedévi 5,5 milliárd forintról 9,3 milliárd forintra nőtt 2019 negyedik negyedében.

19. táblázat: **Az NHP garantált hitelállománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban**

milliárd HUF

Időszak		Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
		I. pillér összesen	II. pillér összesen	I. pillér összesen	II. pillér összesen
2015	I.	18,0	1,5	6,9	1,0
	II.	19,1	1,6	7,4	0,9
	III.	20,6	2,2	7,9	1,1
	IV.	15,4	1,4	6,8	0,9
2016	I.	20,4	1,9	8,3	1,0
	II.	19,8	2,1	11,6	1,0
	III.	20,2	2,0	10,3	1,0
	IV.	19,4	2,2	9,9	1,0
2017	I.	19,7	2,2	9,3	1,0
	II.	18,8	2,1	9,0	1,0
	III.	17,9	1,4	8,2	0,9
	IV.	16,3	1,2	7,4	0,4
2018	I.	15,3	1,2	6,9	0,3
	II.	14,3	1,1	6,8	0,3
	III.	14,0	0,9	6,3	0,3
	IV.	11,7	0,8	5,3	0,3
2019	I.	11,2	0,7	5,0	0,3
	II.	10,3	0,7	4,8	0,2
	III.	9,8	0,6	4,4	0,1
	IV.	8,8	0,5	4,4	0,1

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Az állami kezességvállalásnak továbbra is kulcsszerepe van a mezőgazdasági hitelezésben. A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások finanszírozási forrásokhoz történő hozzáférését két, az állam által 85 százalékból viszontgarantált garanciaszervezet, az AVHGA és a Garantiqa is segíti. Mindkét szervezet feladata készfizető kezesség nyújtása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (további információ a Pénzügyi Hírlevél VII. évfolyam 1. számában).

Ugyancsak az élelmiszeripar számára nyújt bankgaranciát az EXIM, amely a hitelintézetek által nyújtott export-előfinanszírozó hitelek visszafizetésének részleges biztosítékul szolgál, a kereskedelmi garanciák (tender-, előleg-visszafizetési és jólteljesítési/szavatossági garancia) pedig az exportfelügyelet teljesítéséhez kapcsolódnak.

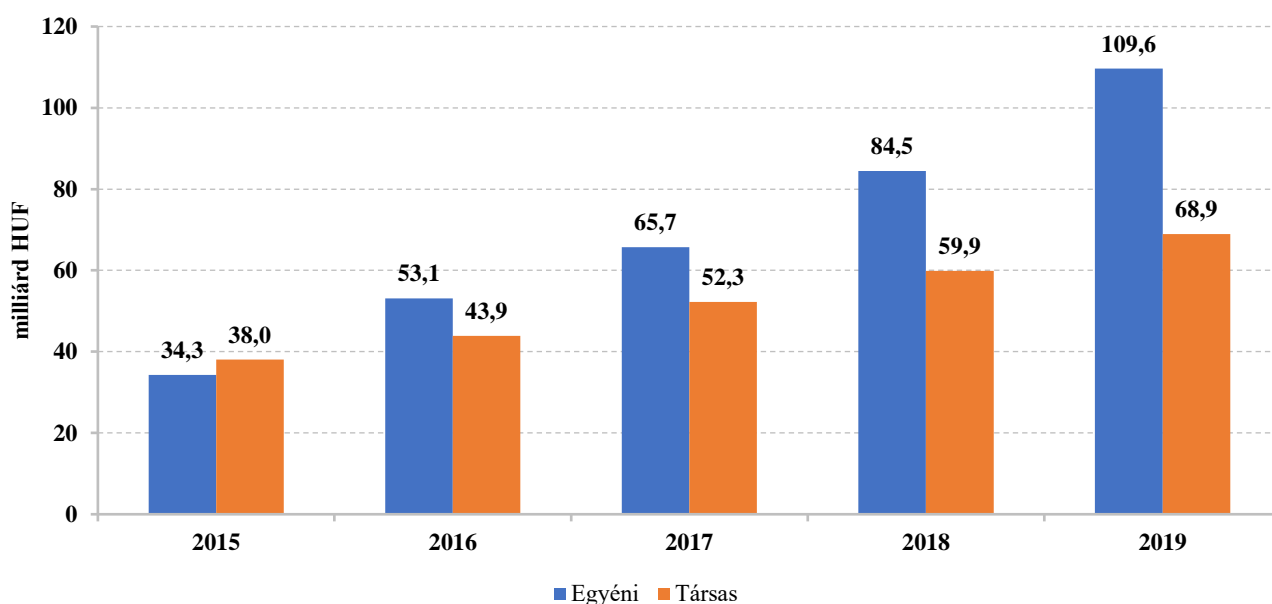
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar együttes

garantált hitelállománya az elmúlt öt évben dinamikus emelkedést mutat. Az agrárgazdaság garantált hiteleinek összege az előző év azonos időszakához képest tovább emelkedett, 24,2 százalékkal 246,4 milliárd forintra nőtt 2019 negyedik negyedévében.

A mezőgazdasági vállalkozások garantált hitelállománya a korábbi évi 144,3 milliárd forintról 178,6 milliárd forintra, az élelmiszeripari vállalkozásoké pedig 52,4 milliárd forintról 65,2 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban.

A mezőgazdaságban az elmúlt öt év alapján egyértelműen látható, hogy az egyéni gazdaságok részesedése a garantált hitelállományból fokozatosan nőtt: 2019 negyedik negyedévének végére meghaladta a 60 százalékot (61,4 százalék). Nemcsak a hitelállomány részaránya, hanem a volumene is emelkedett, az előző év azonos időszakához képest 29,8 százalékkal. A társas vállalkozások részesedése eközben 40 százalék alá csökkent (38,6 százalék), azonban a garantált hitelállományuk értéke 15,1 százalékkal nőtt (27. ábra).

27. ábra: Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban adott év december 31-én

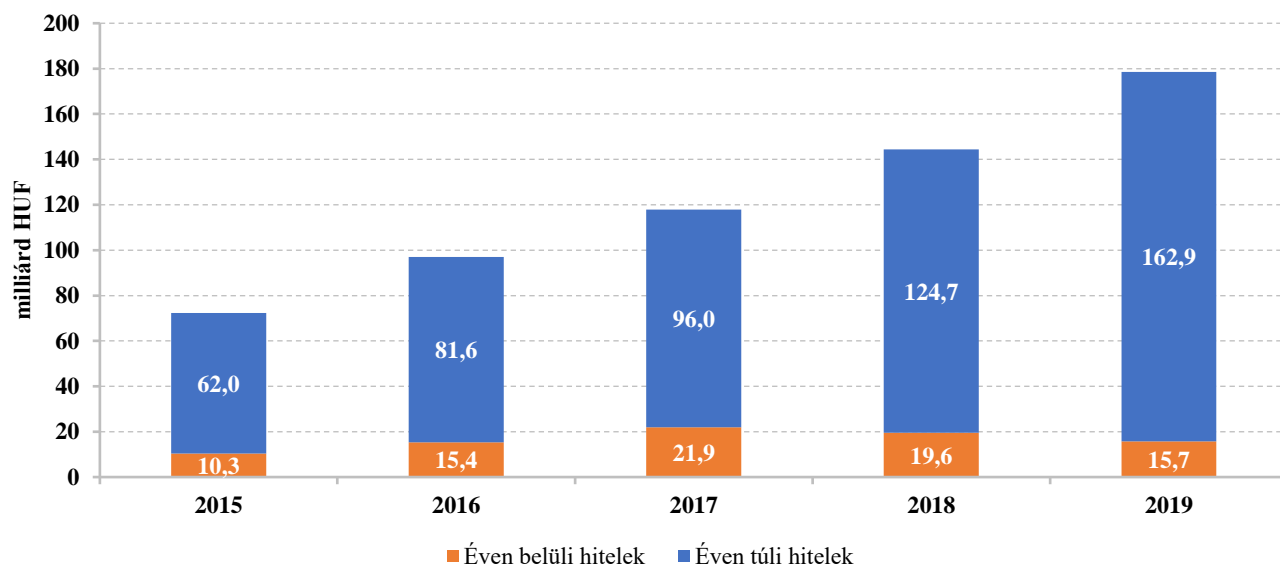

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,7–73,9 százalék volt 2019 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A mezőgazdasági vállalkozások beruházási volumene az elmúlt évben dinamikus bővült, így hosszú távú finanszírozási igényük tovább erősödött. Az éven túli hitelek állománya 30,6 százalékkal 162,9 milliárd forintra nőtt. Azon belül is az éven túli forgoeszközhitel értéke 111,2 milliárd forintot tett ki, a

beruházási hitelállomány pedig 51,7 milliárd forintra bővült a vizsgált időszakban. A garantált hitelállományon belül az éven belüli hitelek értéke 20,0 százalékkal 15,7 milliárd forintra csökkent egy év alatt (28. ábra).

28. ábra: **Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban lejáratil idő szerint adott év december 31-én**

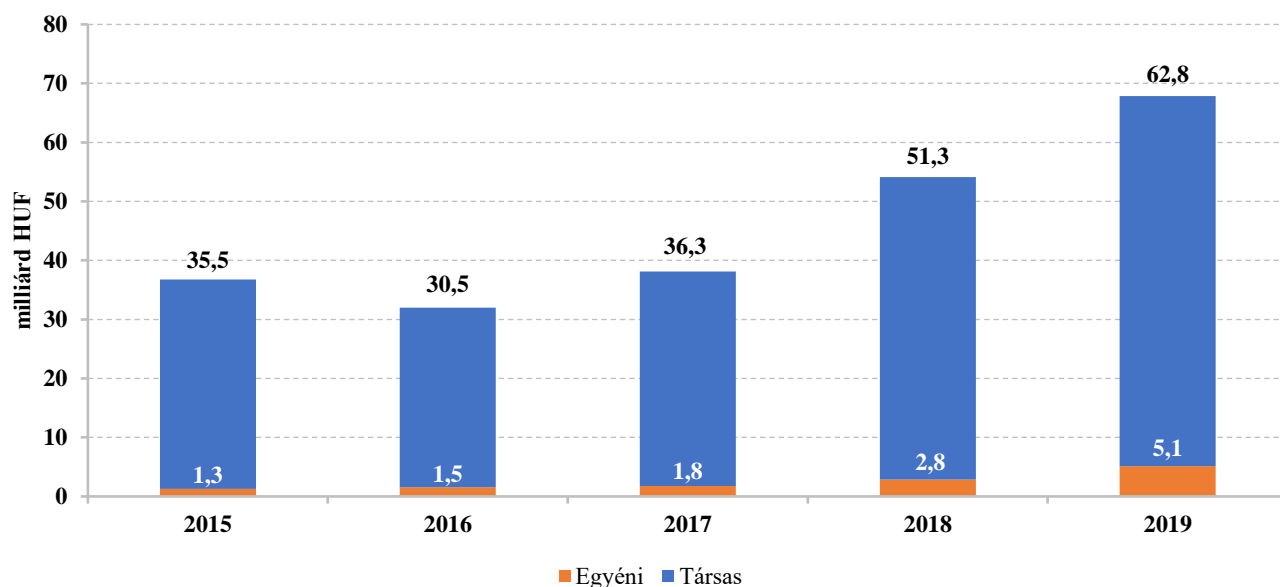
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,7–73,9 százalék volt 2019 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripar garantált hitelállománya 2019 negyedik negyedévének végére 25,4 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest, ezáltal az állomány 67,9 milliárd forintra bővült.

Az egyéni gazdaságok garantált hitelállománya 80,0 százalékkal nőtt, a társas vállalkozásoké 22,3 százalékkal emelkedett. A mezőgazdasággal ellentétben

az élelmiszeripar garantált hitelállományán belül a társas vállalkozások domináltak: részesedésük a hitelállományból továbbra is 90 százalék feletti volt (92,5 százalék) 2019. december 31-én. Az egyéni gazdaságok részesedése nőtt ugyan, de még így is mindössze 7,5 százalékot tett ki a vizsgált időszakban (29. ábra).

29. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban adott év december 31-én**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,7–73,9 százalék volt 2019 negyedik negyedévének végén. A hitelállomány a 2016. évtől kezdődően az EXIM adatait is tartalmazza.

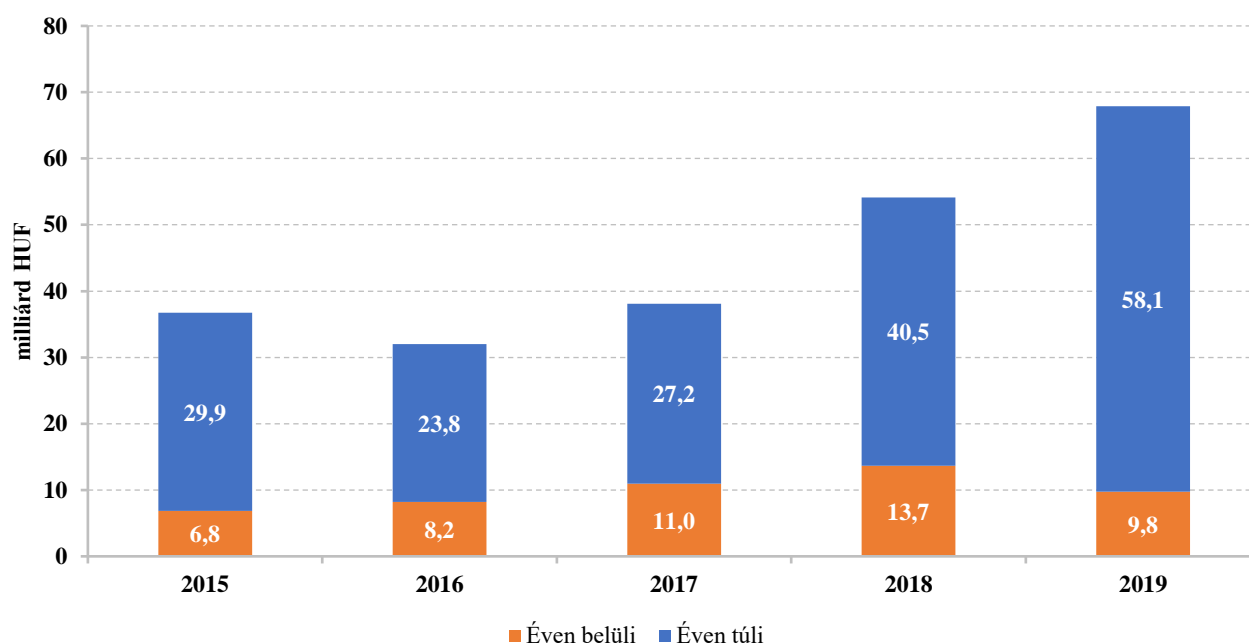
Forrás: AVHGA-, Garantiqa- és EXIM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az élelmiszeripar garantált hitelállományán belül az éven túli hitelek részaránya tovább növekedett, 2019 negyedik negyedévének végén már meghaladta a 85 százalékot. Ezzel ellentétesen az élelmiszeripari vállalkozások garantált éven belüli hiteleinek részese-
dése mintegy 15 százalékra mérséklődött.

Az éven túli hitelek állománya jelentősen emelkedett, 43,6 százalékkal 58,1 milliárd forintra nőtt

(30. ábra). Ezen belül a forgóeszközhitelek állománya 47,3 százalékkal 31,0 milliárd forintra, a beruházási hitelek értéke pedig 38,1 százalékkal 24,4 milliárd forintra bővült. A növekedésnek köszönhetően az éven túli beruházási hitelek állománya az elmúlt évek legmagasabb állományi értékét jelentette 2019 negyedik negyedévében.

30. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban a hitel lejárat ideje szerint adott év december 31-én**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,7–73,9 százalék volt 2019 negyedik negyedévének végén. A hitelállomány a 2016. évtől kezdődően az EXIM adatait is tartalmazza.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa- és EXIM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Hitelezési felmérés

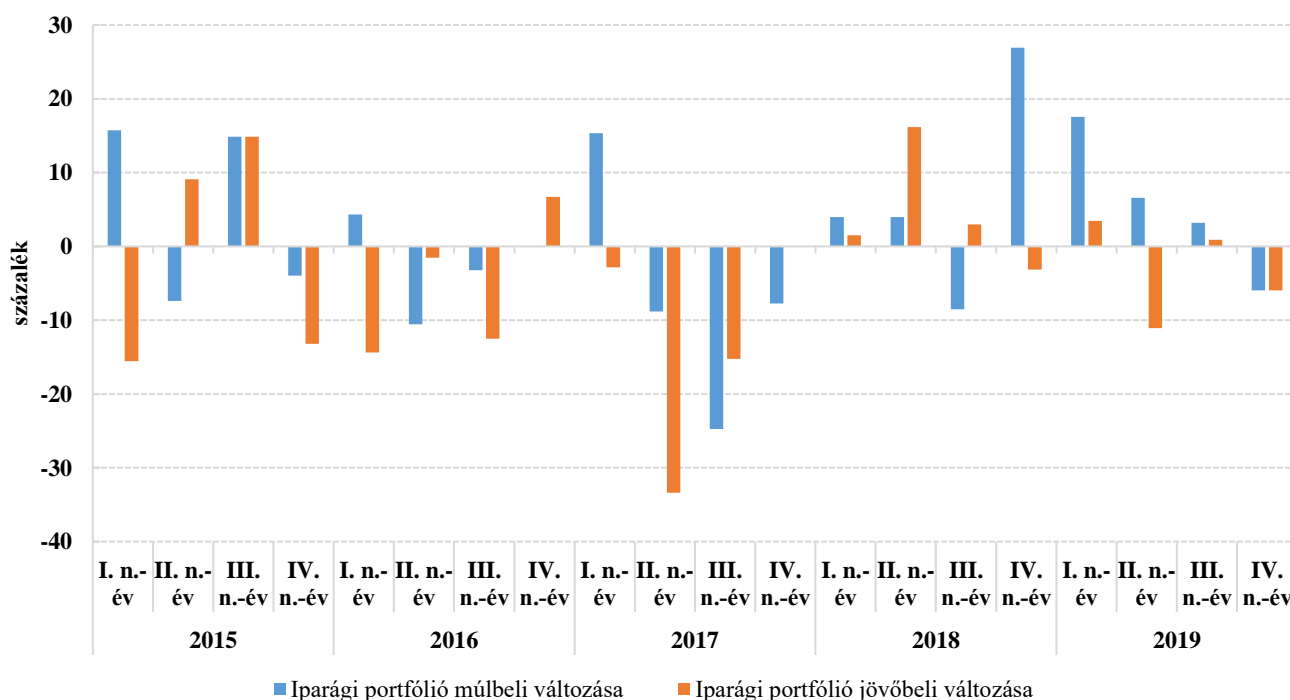
A hitelek keresleti és kínálati tényezőire vonatkozó felmérést a FED (Federal Reserve Board) indította el. Az MNB a FED felmérése alapján készíti el saját hitelezési felmérését, amely valamivel bővebb, mint a FED kérdőíve. A hitelezési felmérés során alkalmazott kérdőív kérdései ötfokozatú skálát alkalmaznak és kvalitatív módon fejezik ki a felmérésben részt vevő intézmények által megtett lépéseket, illetve tervezett vagy várt változásokat a hitelezési hajlandóságra, hitelkeresletre, hitelezési szttenderdekre/feltételekre, kockázati paraméterekre és a különböző szektorok kockázati megítélésére vonatkozóan.

A legfrissebb felmérésben szereplő visszatekintő kérdések 2019 negyedik negyedévére (2019 harmadik negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a

következő féléves időszakra vonatkoznak (2019 negyedik negyedévéhez képest). A felmérésben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező bankok vesznek részt szegmensektől függően 85-95 százalékos piaci részesedéssel.

A változást a válaszadók százalékában kifejezett nettó változásmutató határozza meg annak alapján, hogy a szigorító változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonják az ellenkező előjelű, enyhítő változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban (forrás: www.mnb.hu).

31. ábra: A hitelezési felmérés eredményei a mezőgazdaságban¹⁴

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

¹⁴ Vad- és erdőgazdálkodással együtt.

Az elmúlt öt év viszonylatában a bankszektor képviselői az NHP kivezetésének évében ítélték meg legkedvezőbbben a múltbeli változásokat. Ez alól csak 2017 első negyedéve képez kivételt, amikor a bankok nettó 15,3 százaléka vélte úgy, hogy a portfóliók múltbeli minősége romlott. A mezőgazdaságban 2017 második és harmadik negyedévében fokozatosan emelkedett a hitelállomány értéke, ennek megfelelően a harmadik negyedévben a bankok már nettó 24,7 százaléka pozitívnak ítélte meg a portfóliók múltbeli minőségét (31. ábra).

A kedvezményes hitelprogramok fokozatos kivezetése mellett és az ágazatban zajló pozitív változások miatt 2017 végén a hitelezési felmérés szerint a bankszektor képviselői a mezőgazdasági portfóliók múltbeli minőségét még kedvezően ítélték meg. A 2018. év első és második negyedévében azonban a bankok nettó 4,0 százaléka úgy vélte, hogy romlott az ágazat hitelportfóliójának minősége, a harmadik negyedévben viszont már ismét javulást tapasztaltak abban. A 2018-as év utolsó negyedévében ismételten romlott a hitelportfólió

minőségének megítélése, méghozzá a bankok nettó 26,9 százaléka szerint. A portfólió változása 2019 első három negyedévében szintén kedvezőtlennek minősült, azonban a bankszektor képviselőinek megítélése folyamatosan javult, olyannyira, hogy 2019 negyedik negyedévében már pozitívan vélekedtek a mezőgazdasági portfólió változásáról.

A mezőgazdasági vállalkozások banki portfólióminőségének jövőbeni megítélése 2017-ben volt a legkedvezőbb, hiszen a második negyedévben a bankok nettó 33,3 százaléka pozitívnak ítélte meg az ágazat hitelportfóliójának minőségét. A kedvező megítélést támasztja alá, hogy a mezőgazdasági (erdőgazdálkodással és halászattal együtt) beruházások volumenindexei az előző év azonos időszakához képest 20-40 százalékos növekedést mutattak ebben az időszakban.

A legfrissebb felmérés szerint a bankok jövőbeni várakozása a mezőgazdasági hitelportfóliók minőségével kapcsolatban pozitív, a pénzintézetek 6,0 százaléka szerint javulni fog a hitelportfóliók minősége 2020 első fél évében.

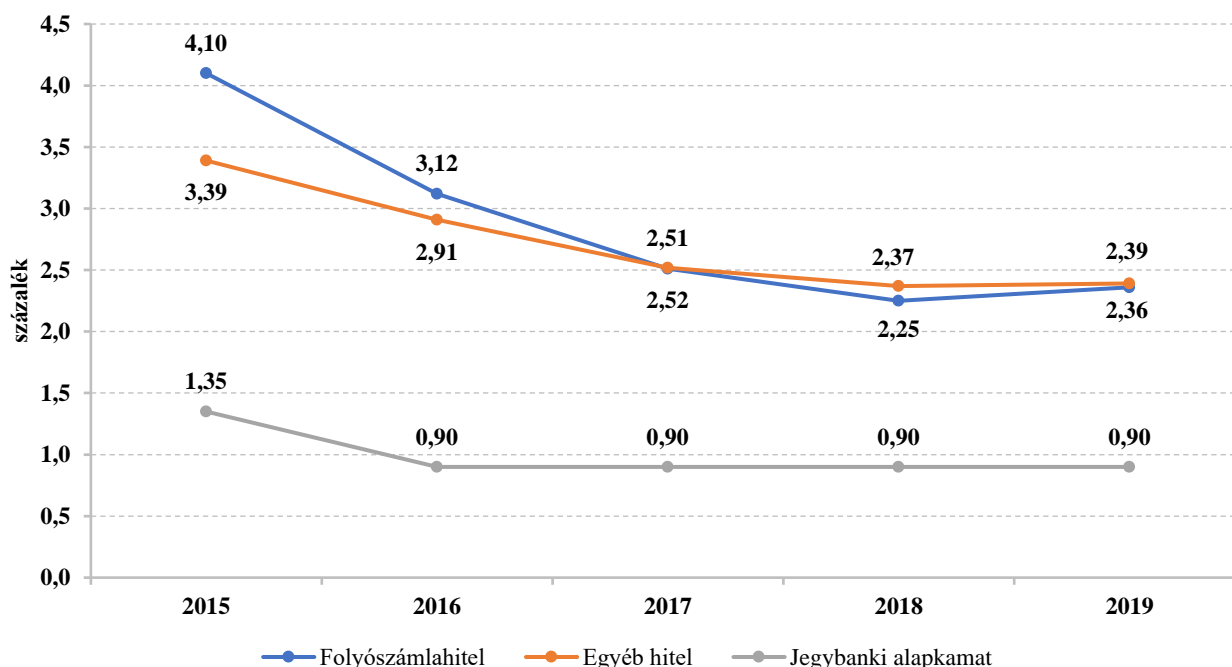
A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása

A Monetáris Tanács közleménye alapján a hazai GDP 2019 egészében 4,9 százalékkal bővült, a munkanélküliségi ráta historikus mélypontja közelében alakult. A gazdasági növekedés mozgatórugója felhasználási oldalon elsősorban a beruházások és a fogyasztás, termelési oldalon pedig a piaci szolgáltatások, valamint az ipari és építőipari ágazatok voltak. A Monetáris

Tanács várakozásai alapján a gazdasági növekedés a következő félévben a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai miatt érdemben lassul, majd a negatív hatások kifutásával és a korábban kieső gazdasági aktivitás helyreállításával párhuzamosan a hazai növekedés, a munkaerőpiac, a hitelezés és a külkereskedelem is újra élénkül.¹⁵

A jegybanki alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnál. Az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába fokozatosan csökkent a vizsgált időszakban, az utóbbi két évben azonban változatlanul 2,4 százalék körül alakult. A folyószámlahitelek kamata 0,1 százalékponttal 2,36 százalékra nőtt 2019 végére (32. ábra).

32. ábra: A jegybanki alapkamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása¹⁶

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

¹⁵ MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2020. március 24-i üléséről.

¹⁶ A nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott forinthitelek és az általuk elhelyezett forintbetétek átlagos évesített kamatlába (a hó végi állománnyal súlyozva).

EU-referencia-kamatláb

Az Európai Bizottság (EB) az állami támogatások közösségi ellenőrzésének keretében – többek között – a támogatástartalom megállapítása céljából a referencia-kamatlábát veszi figyelembe, amelyet a piaci kamatlábak

helyettesítésére használ. A referencia-kamatláb megállapításának módját az EB 2008/C 14/02 közleménye szabályozza. A referencia-alapkamatlábát tagországonként, évente állapítják meg vagy vizsgálják felül és havonta teszik közzé. A ráta értéke 2019-ben folyamatosan csökkent, 2020 januárjában pedig 0,30 százalékponttal mérséklődött (20. táblázat).

20. táblázat: **A referencia-kamatláb változása Magyarországon**

Érvényesség kezdete	EU-alaprata, százalék
2015. IX. 1.	1,53
2016. I. 1.	1,37
2016. VII. 1.	1,08
2016. X. 1.	0,91
2017. I. 1.	0,75
2017. III. 1.	0,53
2017. VIII. 1.	0,30
2017. XI. 1.	0,25
2018. I. 1.	0,13
2018. II. 1.	0,09
2018. VII. 1.	0,13
2018. VIII. 1.	0,21
2018. IX. 1.	0,37
2018. X. 1.	0,49
2018. XI. 1.	0,56
2019. I. 1.	0,56
2019. VII. 1.	0,48
2019. XI. 1.	0,39
2020. I. 1.	0,30

Forrás: a Támogatásokat Vizsgáló Iroda adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az EB a referencia-kamatláb megállapítása során az éves EURIBOR-kamatlábát¹⁷ tekinti kiindulási alapnak. Hiányos esetekben az EB saját jogkörében

megállapítja a referencia-kamatlábát, amelyet kamatfelárakkal módosít (23. táblázat – Kiegészítő táblák).

¹⁷ EURIBOR: Európai bankközi euró referencia-kamatláb, amelyet a bankközi piaci szereplők meghatározott periódusra egymás között irányadónak tekintenek.

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

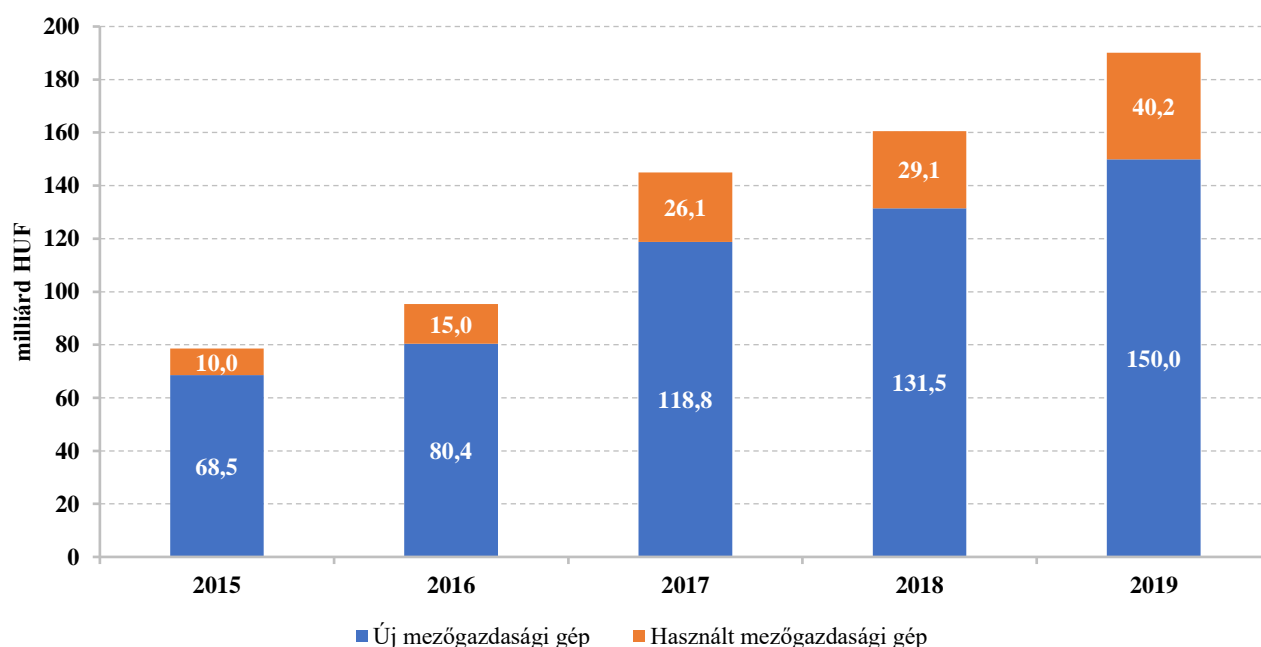
Az új és használt mezőgazdasági gépek lízingcégek által finanszírozott összegénél az elmúlt öt évben fokozatos emelkedés volt megfigyelhető. Ez a mezőgazdaság fejlődését követte, hiszen egyre több gazdálkodó tér át intenzív termesztési technológiára, amelynek gépigénye is magasabb. Amennyiben a gépberuházás minőségi cserét jelent, gyors megtérülési idővel számolhatnak a gazdálkodók.

A lízingcégek finanszírozott állománya – tőkeintlévősége – 18,4 százalékkal 190,2 milliárd forintra nőtt egy év alatt.

Az új mezőgazdasági gépek lízingelt állománya 14,1 százalékkal 150,0 milliárd forintra bővült, miközben a használt gépeké 38,1 százalékkal 40,2 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A mezőgazdasági gépek körében az új gépek magas részaránya (78,9 százalék) a használtakkal szemben a géppark korszerűsítését jelenti (33. ábra).

A pénzügyi lízing szerepe tovább erősödött, 20,9 százalékkal 159,3 milliárd forintra nőtt egy év alatt.

33. ábra: Lízingcégek mezőgazdasági tőkeintlévőségeinek¹⁸ alakulása adott év december 31-én

Megjegyzés: A pénzügyi lízing állományának egy része az MNB társas vállalkozásainak hitelállományában is szerepel.
Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

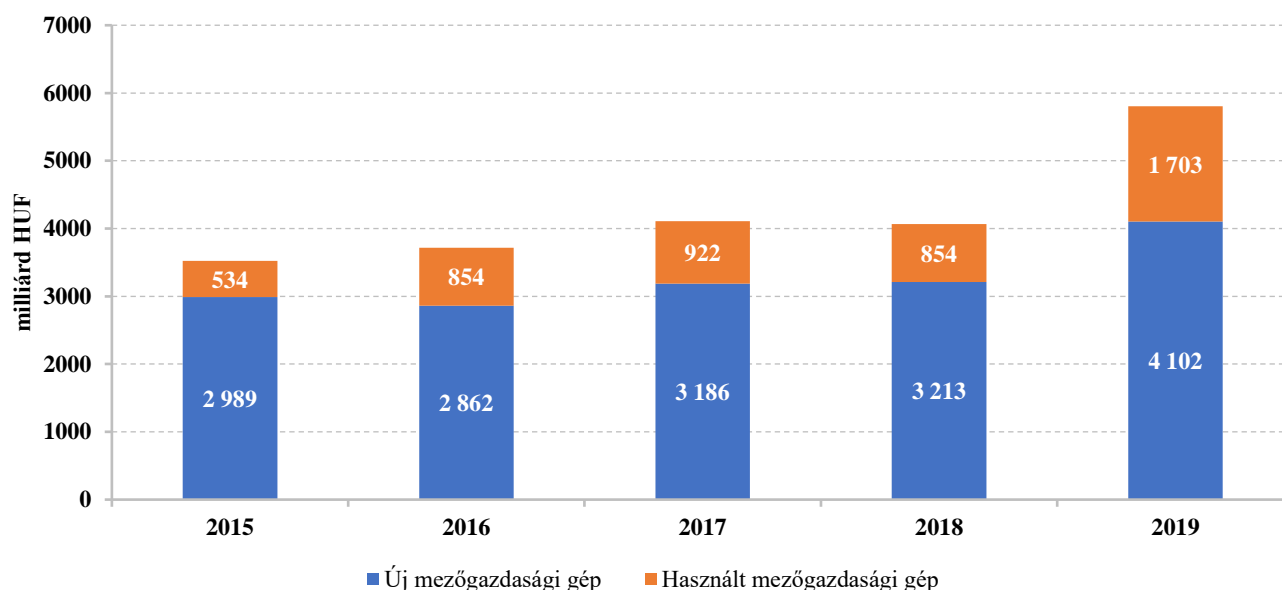
A tőkeintlévőségek emelkedésével párhuzamosan a megkötött lízingszerződések száma is jelentősen emelkedett. A lízingcégek 2019 negyedik negyedévének végére az előző év azonos időszakához képest 42,7 százalékkal több, összesen 5805 szerződést kötöttek, ami az elmúlt öt év alapján a legmagasabb értéknek számít.

Az új mezőgazdasági gépekre 27,7 százalékkal több szerződést kötöttek, a használt mezőgazdasági gépekre

kötött lízingszerződések száma pedig csaknem megduplázódott egy év alatt. Ennek eredményeképpen az új gépekre megkötött lízingszerződések aránya a teljes állományon belül a korábbi évi 80 százalék körüli értékről 70,7 százalékra mérséklődött, miközben a használt mezőgazdasági gépeké 29,3 százalékra emelkedett a vizsgált időszakban (34. ábra).

¹⁸ Fordulónap után esedékessé váló, már folyósított, de még nem lejárt, ügyféllel szembeni tőkekövetelések összege.

34. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek számának éves alakulása adott év december 31-én

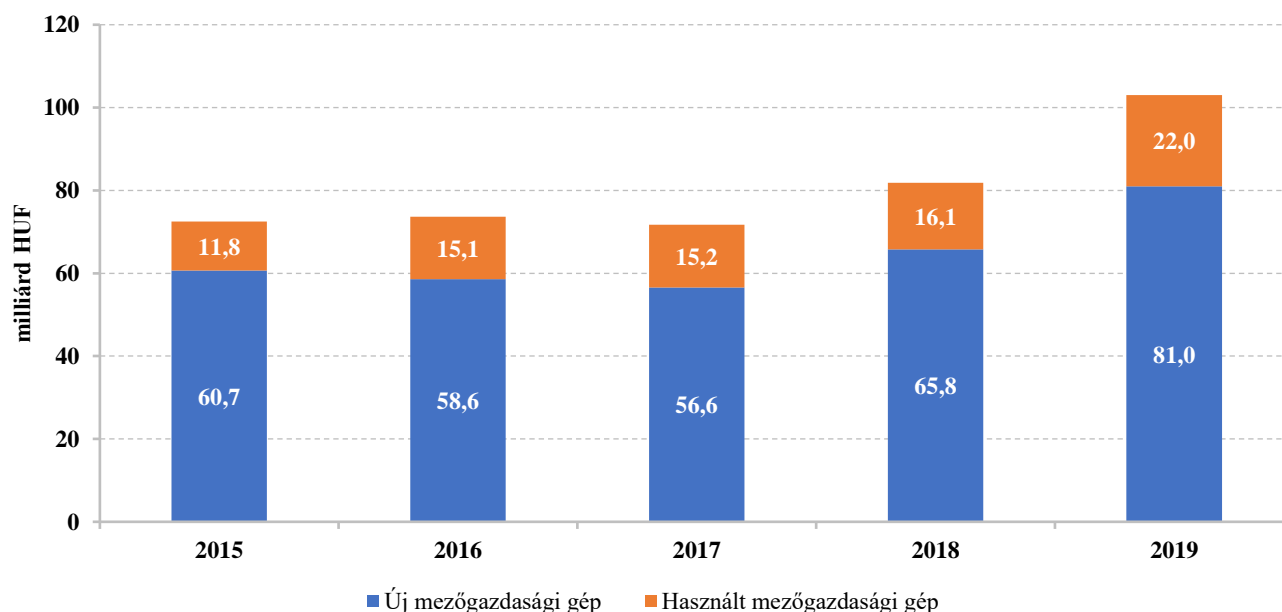

Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

A tőkeintélevőséggel és a szerződések számával párhuzamosan a lízingcégek által finanszírozott összeg is számottevően nőtt, az előző év azonos időszakához képest 25,9 százalékkal 103,3 milliárd forintra emelkedett. A használt mezőgazdasági gépek finanszírozása 37,0 százalékkal 22,0 milliárd forintra emelkedett, miközben az új mezőgazdasági gépeké 23,2 százalékkal 81,0

milliárd forintra bővült. Mivel a lízingcégek kihelyezései a használt mezőgazdasági gépek esetében nagyobb mértékben emelkedtek, mint az új mezőgazdasági gépekénél, a használt mezőgazdasági gépek lízingjének részesedése a teljes finanszírozott összegből 19,6 százalékról 21,4 százalékra nőtt (35. ábra).

35. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezéseinek éves alakulása adott év december 31-én

Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Kiegészítő táblák

21. táblázat: **Kedvezményes MFB-hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (kumuláltan befogadott és jóváhagyott kérelmek összege 2019. december 31-én)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
	befogadott kérelmek	jóváhagyott kérelmek	befogadott kérelmek	jóváhagyott kérelmek
Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram	10,0	9,8	0,0	0,0
Családi gazdaságok hitelei	10,6	10,5	0,5	0,4
Európa Agrárhitel Program	4,8	3,3	0,1	0,1
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	3,6	3,0	0,3	0,3
MFB Vállalkozásfinanszírozási Program	0,4	0,2	4,2	4,2
Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	13,6	11,5	0,3	0,2
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	21,0	16,7	0,4	0,2
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	11,9	11,4	0,4	0,4
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram II. ütem	4,3	3,9	0,0	0,0
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram	3,3	2,7	19,7	14,9
MNB Növekedési Hitelprogram	5,5	5,2	3,3	3,3
Földvásárlási Hitelprogram	116,5	113,1	0,4	0,4
Összesen	205,5	191,4	29,4	24,3

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

22. táblázat: **Kedvezményes MFB-hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (fennálló állományok értéke 2019. december 31-én)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság	Élelmiszeripar	Összesen
Programokon kívüli forinthitel	2,9	5,0	7,9
Programokon kívüli devizahitel	0,0	0,2	0,2
Egyéb programhoz nem kapcsolódó követelésvásárlás	0,0	5,8	5,8
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	0,5	0,0	0,5
MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020	0,0	0,6	0,6
Földvásárlási Hitelprogram	75,5	0,3	75,8
MNB Növekedési Hitelprogram	0,4	0,4	0,8
Egyéb	0,2	0,4	0,6
Összesen	79,5	12,6	92,2

Megjegyzés: Az egyéb kategóriába azok a programok kerültek besorolásra, amelyek fennálló állománya 2019. negyedik negyedévben nem érte el a 600 millió forintot.

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

23. táblázat: **Bázispontban kifejezett kamatfelárak**

Hitelminősítés kategóriája	Biztosítékokkal való fedezettség		
	magas	általános	alacsony
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	220	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1 000

Forrás: Európai Unió Hivatalos Lapja: A Bizottság közleménye a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról

